



Van : college van burgemeester en wethouders

Datum : 9 januari 2018

Portefuillehouder(s) : burgemeester

Portefuille(s) : Koeiemart

Contactpersoon : A. van der Werf

Tel.nr. : 8956

E-mailadres : werf.a@woerden.nl

Onderwerp:

externe evaluatie Koeiemart

Kennisnemen van:

Rapport externe evaluatie Koeiemart Woerden 2017

Inleiding:

Naar aanleiding van vragen die door raadsleden en de lokale pers zijn gesteld over de Koeiemart 2017, die op 25 oktober 2017 plaatsvond, heeft het college besloten tot een externe evaluatie. Hierover bent u geïnformeerd in een raadsinformatiebrief (17R.00952). De onderzoeksvragen richtten zich op drie onderwerpen, nl. de organisatie, de veiligheid en hoe de Koeiemart in de toekomst duurzaam georganiseerd kan worden.

Kernboodschap:

Achter de schermen is bij de Koeiemart veel niet goed gegaan, hoewel het voor de bezoekers een feestelijke dag was. Bij winkeliers, marktkeuplui, kermisexploitanten, politie, brandweer en ambtenaren was terecht kritiek op de organisatie en de veiligheid. Het college neemt hiervoor de verantwoordelijkheid en betreurt de gang van zaken. Vanzelfsprekend nemen wij de aanbevelingen ter harte. In het vervolg moet het anders.

De voorbereidingen voor de Koeiemart 2018 worden binnenkort gestart. Voor een goed verloop in 2018 moet geleerd worden van de aandachtspunten uit deze evaluatie en die van voorgaande jaren. Het college heeft besloten parallel aan deze voorbereidingen voor 2018 een initiatief op te zetten om met de stakeholders van alle deelevenementen te werken aan een gezamenlijke visie voor de Koeiemart 2019 en verder. Bij het opstellen van het plan van aanpak en het inrichten van de projectorganisatie wordt rekening gehouden met de aanbevelingen uit het rapport.

Financiën:

De verwachting is dat de kosten voor de organisatie van de Koeiemart in 2018 hoger uit zullen vallen. Hierover zult u nader geïnformeerd worden via de Bestuursrapportage en het Plan van Aanpak dat opgesteld wordt. Over de financiële afwikkeling van 2017 wordt u nader geïnformeerd via de programmarekening 2017.

Vervolg:

De voorbereidingen voor de Koeiemart 2018 worden met inachtneming van de aanbevelingen ter hand genomen. Verder heeft het college opdracht gegeven met de stakeholders te werken aan een gezamenlijke visie voor de Koeiemart 2019 en verder. U wordt hierover geïnformeerd via een rib voor het zomerreces.

Bijlagen:

Rapport Evaluatie Koeiemart Woerden 2017

De secretaris

drs. M.H.J. van Kruijsbergen MBA



De burgemeester,

V.J.H. Molkenboer



Evaluatie Koeiemart Woerden 2017



Anastasia van der Lugt
Vincent van den Berg

4 januari 2018



...Ineens, het was op de dag van de najaars-beestenmarkt van Woerden, zag hij haar in de grote drukte weerom. Ze liep in de vuilbeplakte Voorstraat, op d'r zondags gekleed...

En dat vreemde woord gezegd hebbende, liet hij heur alleen achter op de Voorstraat, tussen de koeien en het opdringend volk...

Ze leunde wat tegen de kraam van de koeistrenkkoopman aan en wees weemoedig lachend een halfzatte melkknecht uit de Tureluur af die heer in de hals wou zoenen.

Ze deed die dag niet mee aan 't wild vermaak bij de kramen en in de herbergen...

uit "Het Wassende Water" door Herman de Man (1925)



Inhoudsopgave

1. Inleiding	4
1.1 Aanleiding voor de evaluatie.....	4
1.2 Evaluatie aanpak en verantwoording	4
1.2.1 Literatuuronderzoek	4
1.2.2 Gesprekken met direct en indirect betrokkenen	4
1.2.3 Leeswijzer	4
2. Leerpunten 2015 en 2016	6
2.1 Evaluatie 2015.....	6
2.2 Evaluatie 2016.....	6
2.3 Aanvullende opdracht 2017.....	7
3. Koeiemart 2017	8
3.1 Overall organisatie.....	8
3.1.1 De bestuurlijke verantwoordelijkheid	8
3.1.2 De stuurgroep	8
3.1.3 De ambtelijke organisatie	8
3.1.4 De voorbereiding op de Koeiemart 2017	9
3.2 De Kermis 2017	11
3.3 Kiremko Nacht van Woerden	14
3.4 “Woerden Bruist”	15
3.5 De Koeiemart	16
3.6 De Warenmarkt.....	17
4. Vergunningen	21
4.1 Welke vergunningen in 2016.....	21
4.2 Welke vergunningen in 2017.....	21
5. Veiligheid.....	23
5.1 Vanuit de politie	23
5.2 Vanuit de Veiligheidsregio Utrecht (VRU).....	24
5.3 Betrokkenheid (extern ingehuurd beveiligingsbedrijf) Uniseco.....	25
6. Financiën	27
6.1 Financieel overzicht.....	27
7. Beantwoording van de meegegeven onderzoeksvragen	29
7.1 Organisatie.....	29
7.2 Veiligheid	34
8. Aanbevelingen en nawoord	36
8.1 Aanbevelingen.....	36
8.2 Nawoord	39
Bijlage 1 Overzicht gesproken personen	40
Bijlage 2. Bronnenlijst.....	41
Bijlage 3 Profiel projectleider.....	42
Bijlage 4 Raadsinformatiebrief.....	43

1. Inleiding

1.1 Aanleiding voor de evaluatie

Op woensdag 25 oktober 2017 vond de Koeiemart plaats. Dit is een groot jaarlijks evenement in de gemeente Woerden en is een eeuwenoude traditie. Vanuit het gezichtspunt van het publiek was de Koeiemart 2017 met ongeveer 35.000 bezoekers een groot succes.

Buiten kijf staat dat de Koeiemart 2017 een mooi evenement is en dat er veel zaken goed zijn verlopen. Echter, door meerdere partijen zijn vragen gesteld op het gebied van de organisatie, de veiligheid, de financiën, de vergunningverlening en de handhaving. In dit rapport wordt vooral ingezoomd op wat niet goed ging of beter had gekund.

Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Woerden heeft besloten tot een evaluatie van het jaar 2017. Het belangrijkste doel van deze evaluatie is om lering te trekken vanuit die zaken die niet goed gingen of beter hadden gekund om zo naar de toekomst toe op de genoemde gebieden beter te kunnen presteren. Om dit mogelijk te maken is vanuit de gemeente per onderdeel een aantal deelvragen geformuleerd. De uitwerking van de vragen komt in hoofdstuk 7 aan de orde.

In de periode november-december 2017 is deze evaluatie uitgevoerd door Bimad. De resultaten ervan zijn opgenomen in voorliggend rapport.

1.2 Evaluatie aanpak en verantwoording

De evaluatie vond plaats van medio november tot medio december 2017 en bestaat uit literatuuronderzoek en 32 besloten interviews met direct betrokkenen. Op 18 december 2017 is een concept rapportage besproken met burgemeester en directeur van Woerden, waarna op 4 januari het definitieve rapport is opgeleverd.

1.2.1 Literatuuronderzoek

Via informatieverzoeken aan het college en informatie aanlevering vanuit de ambtelijke organisatie is relevante informatie verkregen, beoordeeld en geanalyseerd.

Bijlage 2 bevat een overzicht van de bronnen (met name informatie uit de stuurgroep, vergunningen, financiën, interne evaluaties en gespreksverslagen). Op basis van de verkregen documenten werd een beeld gekregen van de gang van zaken.

1.2.2 Gesprekken met direct en indirect betrokkenen

In samenspraak met de opdrachtgever hebben wij 32 personen geïnterviewd over de Koeiemart 2017 en mogelijke verbeterpunten.

De interviews dienden om de bevindingen uit het literatuuronderzoek te toetsen, aanvullende vragen te stellen en aanvullende informatie te verkrijgen. De interviews vonden plaats tussen 13 november en 21 december 2017. Van de gesprekken zijn veelal audioverslagen opgemaakt. Bijlage 1 geeft een overzicht van de geïnterviewden.

1.2.3 Leeswijzer

Het rapport is opgebouwd rondom de diverse evenementen die samengekoppeld zijn onder de naam "de Koeiemart". Het betreft 5 onderdelen, te weten op 24 oktober "Kiremko Nacht van Woerden" en het avondfeest van "Woerden bruist". Op 25 oktober de ACW "Koeiemart" en de "Warenmarkt". En de kermis, die beide dagen beslaat.

De eerste hoofdstukken geven informatie over de evenementen, met een terugblik naar voorgaande jaren. Hierin worden de belangrijkste feiten en resultaten op rij gezet. Daarna wordt in hoofdstuk 4 ingegaan op het vergunningstraject en in hoofdstuk 5 op de veiligheid. Het onderzoek is een feitelijke weergave. In hoofdstuk 7 wordt ingegaan op de diverse onderzoeksvragen die ontstaan zijn na het evenement.

Hoofdstuk 8 tenslotte geeft een overzicht van adviezen en aanbevelingen die wij formuleerden naar aanleiding van de verzamelde informatie, meningen en beoordelingen.

Gezien de complexiteit en de samenhang tussen onderdelen kan het voorkomen vergelijkbare teksten vaker zijn opgenomen.

In het bijlagen boek zijn de achterliggende bronnen en stukken waarnaar verwezen is vermeld.

Woord van dank

Graag willen wij onze dank uitspreken naar de geïnterviewden. Hun openheid en bereidheid om onze vragen te beantwoorden heeft ons geholpen om tot deze uitgebreide evaluatie te komen. Wij waarderen de betrokkenheid van een ieder die met zoveel verve het belang van de Koeiemart en de bijbehorende evenementen onder onze aandacht heeft gebracht.

2. Leerpunten 2015 en 2016

De wens om vanuit de ervaringen te leren is niet nieuw. Ook eerdere markten werden geëvalueerd. De resultaten van die evaluaties werden vooral op ambtelijk niveau gedeeld en gebruikt en gingen ter informatie naar de stuurgroep. Evaluatierapporten zijn niet eerder formeel vastgesteld of besproken door het college van B&W en de gemeenteraad en werden niet doorgeleid naar het veiligheidsoverleg.

Om een indruk te geven van de aard en omvang van de uitkomsten van deze evaluaties is gekozen om, zonder inhoudelijke redactie, de benoemde leerpunten op te nemen in dit rapport:

2.1 Evaluatie 2015

In 2015 is de wens ontstaan om de Koeiemart op een andere wijze te organiseren. Er was sprake van diverse kleinere evenementen die aan elkaar gekoppeld werden met ieder z'n eigen vergunning. Ook de toegenomen eisen ten aanzien van de veiligheid bij publieksevenementen vroegen om een andere benadering. In overleg met een aantal deelnemende partijen is besloten om te kijken of het mogelijk was onder 1 projectleider tot een gestroomlijnder proces te komen.

2.2 Evaluatie 2016

De evaluatie van 2016 bestond uit de feedback van diverse deelnemende partijen en leveranciers, waaronder alle organisatoren, politie, VRU, Rode Kruis en vanuit de gemeente de portefeuillehouder, de verantwoordelijk manager voor de uitvoering, de vergunningverleners en de projectleiders.

Belangrijkste evaluatiepunten 2016:

- De samenwerking is goed geweest en het draaiboek goed uitgewerkt.
- Projectleiders moeten eerder starten.
- Vergunning eerder aanvragen, eerste vooroverleg maart 2017, tweede vooroverleg mei 2017.
- Maak nieuw veiligheidsplan.
- In de risicoanalyse moet een passage opgenomen worden wat het veiligheidsrisico is bij het uitbreken van de koeien.
- Integrale vergunning, projectleiders zorgen voor opvolging.
- Behoeft vanuit (verkeers) veiligheid om te koppelen.
- Verkennend onderzoek naar één overkoepelende stichting en één vergunning
- Interne communicatie "wij-gevoel creëren".
- Eén evenementenvergunning is juridisch niet mogelijk, wel deelvergunningen. Overleg en advies huisadvocaat voor 2017 en daarna.
- Vooroverleg één maand vooraf is te kort dag.
- Veiligheid overleggen elke 3 uur, starten om 8.30 uur.
- Waarom in de avond geen BOA's aanwezig.
- Op tijd informeren afdelingen wijkonderhoud en afval.
- Kraamindeling was rommelig.
- Indeling en nummering ruim op tijd aan marktkooplieden bekend maken.
- Kramen plattegrond waren niet up to date.
- Marktkooplieden vooraf informeren over wijzigingen.
- Frituren tenminste 5 meter van het pand of gebruik van een brandwerende plaat.
- Te weinig stroomkasten.
- Voortraject kramenindeling stroef verlopen.
- Marktmeester telefonisch slecht bereikbaar.

2.3 Aanvullende opdracht 2017

Voorafgaand aan de organisatie voor 2017 is bestuurlijk door de portefeuillehouder evenementen een aanvullende opdracht gegeven richting ambtelijke organisatie voor de organisatie van de markt in 2017. Deze opdracht is mondeling verstrekt; er is geen vastgestelde, schriftelijke opdracht. De aanvullende opdracht voorzag in het volgende:

Naast het in eigen beheer organiseren van de kermis, wilde de portefeuillehouder evenementen graag een verzakelijking van de Koeiemart om de gemeentelijke financiële bijdrage reduceren. De portefeuillehouder uitte de wens om meer vernieuwing in de inrichting en diversiteit van aanbod te realiseren. Als extra aandachtspunten is de projectleiders gevraagd om vermeende verworven rechten en eventuele heilige huisjes bespreekbaar maken.

Ook het opvangen van markthandelaren buiten het centrum, om te controleren op betaling van het kraamgeld en om de stroom markthandelaren naar de binnenstad toe beter te reguleren, paste bij deze nieuwe aanpak.



3. Koeiemart 2017

3.1 Overall organisatie

3.1.1 De bestuurlijke verantwoordelijkheid

De Koeiemart wordt georganiseerd door de gemeente Woerden. Het college van burgemeester en wethouders is hiervoor verantwoordelijk, waarbij de portefeuillehouder evenementen de politiek bestuurlijke verantwoordelijkheid draagt. De verantwoordelijkheid voor de veiligheid ligt altijd bij de burgemeester als portefeuillehouder openbare orde en veiligheid. De voortgang van de Koeiemart is alleen onderwerp van gesprek in de B&W vergadering als er een vermoeden bestaat dat er op belangrijke onderdelen zaken niet goed gaan.

Feitelikheden

In de zomer van 2017 is tijdens het Veiligheidsoverleg van 24 augustus 2017 vastgesteld dat er onvoldoende voortgang was ten aanzien van de vergunningsaanvragen. In de daarop volgende B&W vergadering is de portefeuillehouder evenementen daar expliciet op geattendeerd.

3.1.2 De stuurgroep

De portefeuillehouder evenementen heeft via het stuurgroep overleg (zogenaamde “soepoverleg”) gedurende het jaar iedere 6 tot 8 weken overleg met alle stakeholders van de verschillende deelevenementen van de Koeiemart. Het gaat dan om een vertegenwoordiging van het ACW, Stadshart van Woerden, Woerden Bruist, de Nacht van Woerden en de gemeente Woerden. De projectleiders hebben ook zitting in de stuurgroep.

De stuurgroep is een aantal jaar geleden in het leven geroepen om te verkennen of er meer samenwerking tussen de verschillende organisatoren mogelijk is. Samen werken aan een gemeenschappelijk belang in plaats van iedereen vooral gericht op het eigen deelevenement met het risico van sub optimalisaties en het niet benutten van synergievoordelen.

Feitelikheden

Deze doelstelling is tot dusver (volgens alle deelnemers) niet gerealiseerd. De deelnemers ervaren de stuurgroep en het overleg als te zeer door de gemeente geregisseerd. Er wordt zelfs gesteld dat het stuurgroep overleg “is verworpen tot een operationeel afstemmingsoverleg met weinig toegevoegde waarde. De vraag wie wat betaalt, is vaak het belangrijkste.” Deelnemers voelen zich weinig gehoord en herkennen zich veelal niet in de gespreksverslagen. Zij voelen zich beperkt geëngageerd aan de in het overleg gemaakte afspraken.

3.1.3 De ambtelijke organisatie

De ambtelijke sturing op de organisatie van de Koeiemart vindt plaats onder de verantwoordelijkheid van de manager wijkonderhoud. Deze manager stuurt alle uitvoerende gemeentelijke taken met betrekking tot de Koeiemart aan (met uitzondering van de afdeling vergunningverlening).

Binnen het team Wijkonderhoud is voorzien in een projectleider die een directe, functionele lijn met de verantwoordelijk portefeuillehouder (evenementen) onderhoudt en hiërarchisch aan de manager Wijkonderhoud rapporteert.

Om een indruk te geven van de rol en positie van de projectleider is in bijlage 3 het wervingsprofiel en de toelichting daarop opgenomen waarmee de projectleider voor 2016 werd geworven.

Feitelijkheden

In de zomer van 2016 is ambtelijk besloten om op basis van de evaluatie 2015 een externe projectleider te werven voor de organisatie van de Koeiemart. De opdracht is in 2016 gegund aan twee projectleiders die samen de opdracht hebben aanvaard. Hun inzet is niet formeel vastgelegd. In 2016 is 17.000,- euro voor hun inzet gefactureerd. Daarna is nog 4.875,- euro betaald aan de projectleiders in verband met de extra gemaakte uren die de initiële inzet overschreden.

Van de manager wijkonderhoud kregen de projectleiders in 2016 als taak mee om vooral de verbinding te maken tussen de verschillende partijen. Zowel vanuit de gemeente naar de externe partijen, als ook intern richting de ambtelijke organisatie. De projectleiders werden geacht de verantwoordelijke ambtenaren te adviseren, te coachen, te informeren, te faciliteren en de overall planning en de regie te bewaken en vooral niet de uitvoering zelf te gaan overnemen.

Tijdens de evaluatie 2016 verkregen de projectleiders impliciet ook voor 2017 een rol in de organisatie. Deze rol was op dat moment nog niet nader gespecificeerd ten aanzien van de inhoud en de duur. Ter bevestiging en verdere inhoudelijke invulling heeft half december 2016 een gesprek plaatsgevonden met de portefeuillehouder evenementen en de teammanager wijkonderhoud. Toen is besproken dat de projectleiders de Koeiemart 2017 ook mochten organiseren. De taak om de kermis te organiseren kwam daarbij. Omdat één van de projectleiders ook betrokken is bij de organisatie van de Koningsdagkermis, heeft de portefeuillehouder evenementen expliciet aangegeven dat ten aanzien van de kermis de uitvoering van de contacten en de communicatie via de ambtelijk beleidsmedewerker zouden lopen.

Er werd wederom niet ingezet op een urenverantwoording, maar er is een fixed price afgesproken op basis waarvan de projectleiders ieder 11.000,00 euro kunnen declareren.

***Quote:** "In 2016 was de organisatie van de kermis uitbesteed en hadden de projectleiders een meer toezichthoudende rol. In 2017 is de organisatie van de kermis in eigen beheer genomen. De projectleiders hebben een adviserende en coachende rol."*

Interne personele wijzigingen

Medio 2017 is een nieuwe marktmeester benoemd. De marktmeester was tot enkele jaren geleden zelf verantwoordelijk voor de organisatie van de Koeiemart.

Per 1 augustus 2017 werd de functie van Manager wijkonderhoud vervuld door een nieuwe medewerker welke nog niet eerder bemoeienis had met de Koeiemart organisatie. Anders dan in 2016 werd, zo ervaren geïnterviewden, door deze manager veel minder inhoudelijk op de uitvoering gestuurd. De projectleiders hadden daarmee impliciet een groter mandaat en hebben daar ook naar gehandeld.

Met de zo ingerichte projectorganisatie werd de ambtelijke inzet gestructureerd en de bestuurlijke verantwoordelijkheid ingericht.

3.1.4 De voorbereiding op de Koeiemart 2017

Als uitvloeisel van de leerpunten uit 2016 hebben de projectleiders reeds in maart 2017 een eerste gesprek gevoerd met de evenementen coördinator van de politie.

Door deze vroege start en uitgewerkte planningen op papier ontstond breed het beeld dat de organisatie in control was.

I Betrekken ambtelijke organisatie

Na de zomervakantie bleek dat de werkelijkheid er toch anders uitzag. Er was geen sluitend overall plan, planningen klopten niet meer en de vergunningsaanvragen waren nog niet compleet. De projectleiders vervulden zelf veel uitvoerende taken en handelden veelal op eigen initiatief zonder de verantwoordelijk ambtenaren daarbij in voldoende mate mee te nemen.

Verantwoordelijk ambtenaren voelden zich niet gehoord, werden onvoldoende geïnformeerd, ondanks dat er elke vrijdagmorgen in het stadhuis een informeel overleg was met projectleiders, ambtenaren en de verantwoordelijk manager. Voor deze overleggen werd geen agenda gestuurd en er zijn geen verslagen gemaakt.

Ambtenaren voelden zich niet of te laat meegenomen in het voorbereidingstraject en gingen uiteindelijk op eigen initiatief actie ondernemen op basis van hun ervaringen met doorlooptijden. Zo kwamen de projectleiders los van de ambtelijke organisatie te staan, in plaats van er onderdeel van uit te maken.

Omdat de projectleiders zelf vooral veel uitvoerende taken vervulden, was er onvoldoende tijd en capaciteit voor de overall regie, verbinding en aansturing. De projectsturing werd hierdoor ook heel kwetsbaar, hetgeen duidelijk werd toen één van de projectleiders door persoonlijke omstandigheden tijdens de Koeiemart afwezig was.

Quote van een verantwoordelijke ambtenaar in de uitvoering: *“er was geen vooroverleg, ik voelde me nergens bij betrokken en werd niet gehoord. Ik ben zelf maar spullen gaan bestellen zonder opdracht omdat ik uit ervaring weet niet dat anders niet meer op tijd kan worden geleverd”*

II Draaiboek

De projectleiders maakten hun eigen plan en legden de uitvoering vast in het draaiboek. Dit draaiboek werd niet breed gedragen, het was niet het gezamenlijke resultaat van de ambtelijke organisatie maar vooral van de projectleiders zelf. Verwacht mag worden dat het draaiboek daarom ook niet de status kreeg die een draaiboek zou moeten hebben.

De laatste versie van het draaiboek is op de maandag voor de Koeiemart verstuurd, maar niet alle stakeholders blijken het te hebben ontvangen. Het werd echter ook niet gemist want velen werkten met eigen draaiboeken en programma's. Het draaiboek van de projectleiders werd vooral voor kennisneming aangenomen.

Illustratief in dat verband: Toen in het verspreide draaiboek het tijdstip van het calamiteitenoverleg (het afstemmingsoverleg rondom de vergunningen met politie, VRU, handhaving, vergunning, beveiliging en projectleiders) werd verschoven van het eerder gebruikelijke middaguur naar de avond meldden de Veiligheidsregio Utrecht en de politie zich zoals eerder gebruikelijk op het middaguur.

Quote: *“De voor dit jaar gewijzigde tijden voor de overleggen voor veiligheid stonden in het draaiboek..., maar bijna niemand leest draaiboek dus iedereen kwam op de oude tijd”*

3.2 De Kermis 2017

In 2017 is door de portefeuillehouder besloten om de kermis in 2017 in eigen beheer te gaan organiseren¹ omdat er inmiddels ook intern voldoende kennis en expertise aanwezig zou moeten zijn, immers er was een beleidsambtenaar die dit in het verleden reeds had gedaan en er was nu ook een projectleider, die hier veel kennis van had. Bovendien was dit het moment omdat het driejaarcontact met bureau Kermisgids af liep.

De portefeuillehouder evenementen heeft wel nadrukkelijk bepaald dat het bedrijf van de projectleider (Kermis 4you) geen enkele betrokkenheid mocht hebben met de organisatie van de kermis. De afspraak was dat de beleidsambtenaar verantwoordelijk zou worden voor de kermisorganisatie en dat de projectleider daarin ondersteunend was.

Feitelijkheden

Uit de evaluatiegesprekken blijkt dat de voorbereiding en uitvoering anders is verlopen dan werd beoogd:

I De projectleiding

- De selectie van kermisexploitanten op basis van de inschrijvingen vond, om elke schijn van partijdigheid te voorkomen, plaats door de manager wijkonderhoud, de projectleider en beleidsambtenaar gezamenlijk.
- Nagenoeg alle geïnterviewden gaven aan dat de projectleider zich, in strijd met de afspraken daarover, nadrukkelijk presenteerde als eindverantwoordelijke voor de organisatie van de kermis en dat de beleidsambtenaar zich met name bezig hield met de administratieve afhandeling en de financiële zaken.
- Gelet op de hierna beschreven noodzaak tot improvisatie bij de feitelijke allocatie van de plaatsen aan de exploitanten, zijn door de projectleider naderhand toezeggingen gedaan voor de kermis bij de Koeiemart van volgend jaar.
- Van maandagochtend vroeg tot en met dinsdagmiddag was één van de twee projectleiders vanwege persoonlijke omstandigheden zeer beperkt tot helemaal niet beschikbaar.
- Omdat dit tot grote problemen leidde op het kermisterrein met de indeling en opbouw van de attracties én de beleidsambtenaar om 11 uur kwam en de situatie niet onder controle kreeg, heeft de projectleider op eigen initiatief zijn externe compagnon benaderd en gevraagd of deze kon bijspringen.
- Deze heeft, samen met de beleidsambtenaar, op het kermisterrein met vele exploitanten gesproken, brandjes geblust en financiële (compensatie) toezeggingen moeten doen. Er was veel discussie en irritatie tussen de kermisexploitanten onderling (over exacte locatie en onderlinge afstanden) en tussen kermisexploitanten en het toezichthoudend gezag van de gemeente. Zonder deze bemiddeling en toezeggingen, zo werd ingeschat, zou de situatie op het kermisterrein zeer waarschijnlijk uit de hand zijn gelopen.
- De verantwoordelijk manager wijkonderhoud heeft deze inhuur achteraf geaccepteerd. De rekening van de inhuur (geschat bedrag € 3.000,00) is nog niet door de gemeente ontvangen maar in het financieel overzicht al wel meegenomen als extra kosten projectleiders. De portefeuillehouder evenementen was niet op de hoogte van de extra inhuur en geeft achteraf aan dat ze nooit toestemming voor deze inhuur zou hebben gegeven, omdat hiermee juist de schijn van vermeende belangverstengeling wordt bevestigd.

¹ In 2015 en 2016 werd de feitelijke organisatie van de kermis uitbesteed aan een externe partij ("Bureau Kermisgids"). Deze externe partij zorgde voor een bedrag van € 3.500 onder meer voor de vergunningsaanvraag, de inrichting van het terrein, de aanbesteding en het innen van de inschrijvingsgelden.

II De tekening

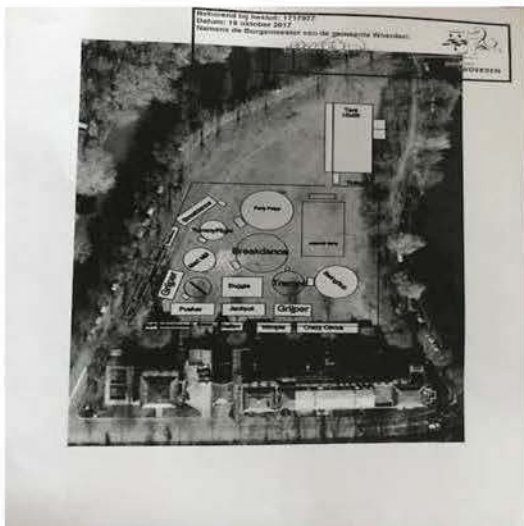
De projectleider heeft de oorspronkelijke inrichtingstekening gemaakt. Deze tekening was ook de basis voor de verleende vergunning.

- De schaal en verhoudingen op de tekening klopten niet met de werkelijkheid waardoor er teveel attracties waren ingetekend.
- De indeling was niet zoals de exploitanten logischerwijs zouden mogen verwachten (een gebruikelijke kermisindeling kent een aantal min of meer vaste patronen).
- Er was sprake van concurrerende attracties terwijl de inschrijving was uitgegaan van exclusiviteit (bv meerdere gokautomaten).
- Er was sprake van teveel attracties waardoor de gemiddelde exploitatieopbrengst per kermisattractie omlaag gaat.

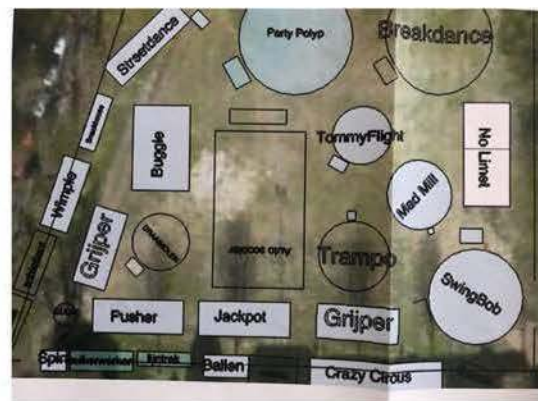
De projectleider heeft vervolgens op zondagmiddag, twee dagen voor de opening van de kermis samen met de beleidsambtenaar provisorisch (met letterlijk knippen en plakken) een nieuwe tekening opgesteld.

Andere betrokken partijen (vergunningverlening, handhaving, brandweer) zijn daarover niet meer geïnformeerd.

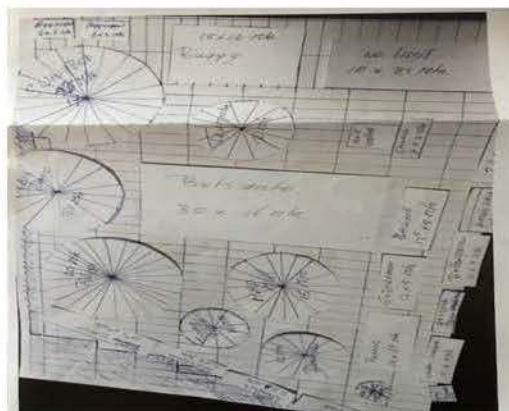
Ook deze nieuwe tekening bleek op maandagmorgen echter niet meer houdbaar en de verdere inrichting is toen ter plekke geregeld (waarbij sommige exploitanten een andere locatie hebben gekregen omdat de oorspronkelijk toegewezen plaats niet logisch was of niet meer beschikbaar).



opstelling conform vergunning



opstelling na 1^o wijziging



opstelling na zondagmiddag

III Tijdens de opbouw

Op voorhand was de afspraak dat de kermis exploitanten vanaf maandagmorgen het kermisterrein op zouden mogen voor de opbouw. Dit is een in de branche ongebruikelijk laat moment ten opzichte van de daadwerkelijke start op dinsdag. Mede daardoor was een aantal kermisexploitanten er al in het weekend.

Met goedkeuring van de projectleider zijn de eerste exploitanten direct in het weekend begonnen met de opbouw van de attracties.

Dit leidde er ook toe dat de salonwagens van de kermisexploitanten al in het weekend parkeerden bij de sportvelden, waardoor er (parkeer)problemen ontstonden vanwege de combinatie met de sportactiviteiten.

De energievoorzieningen ten behoeve van de salonwagens waren in het weekend nog afgesloten. De reeds gearriveerde exploitanten hebben daarom deze voorzieningen gekraakt om zo stroom en water te kunnen gebruiken.

De huurkosten voor een plek voor de salonwagen waren hoog, waardoor een aantal exploitanten besloten heeft om zonder salonwagen te komen en direct na de opbouw weer naar huis te rijden. Hierdoor was een aantal ondernemers niet meer bereikbaar tijdens de opbouw van de kermis.

Feitelikheden

Omdat de werkelijke inrichting afweek van de tekening, lagen ook de rijplaten niet goed. Dit in combinatie met het slechte weer heeft er toe geleid dat het veld veranderde in een grote modderpoel waar de gemeente op heeft gereageerd met de aanvoer van veel zand.

Tijdens de opbouw van de eerste attracties bleek direct dat de uitvoering conform de tekening niet mogelijk zou zijn.

Omdat de laadwagens niet volgordelijk en tegelijk het terrein op konden, ontstond er filevorming in de stad en bij de opgang voor het terrein met wachttijden oplopend tot 5 uur.

De watervoorziening die nodig was voor de oliebollenkraam was niet meer bereikbaar, omdat de oliebollenkraam op moest schuiven. Dit is uiteindelijk met een noodoplossing geregeld, maar heeft wel geleid tot grote boosheid en agressie.

In de vergunning is opgenomen dat iemand namens de gemeente aanwezig is om te begeleiden en toe te wijzen. Dit was het overgrote deel van de opbouwperiode niet het geval.

Uiteindelijk zijn er vier ingeschreven attracties, die wel op de oorspronkelijke tekening stonden, niet op het kermisterrein geplaatst:

- Eén exploitant is naar huis gestuurd (inschrijfgeld en omzetsderving zijn vergoed).
- Eén attractie is in goed onderling overleg verhuisd naar de parallelweg langs het kermisveld. Deze attractie veroorzaakte daar vervolgens een logistiek probleem voor de doorgang van de vrachtwagens en bussen richting de wielertent.
- Op dinsdagavond is een grote churroskraam naar het kerkplein verhuisd.
- Een exploitant van een gokattractie heeft op het laatste moment besloten weg te blijven omdat sprake was van concurrentie. Dit was niet in lijn met de afspraken en de inschrijving.

Quote van een kermisexploitant: *“neem iemand met verstand van zaken, er was geen ingang, geen uitgang, te gek voor woorden, niemand stond op zijn plaats. In 27 jaar is de organisatie niet zo slecht geweest”*

Van de oorspronkelijk ingeschreven pachtgelden van € 63.000 is een bedrag van ca €14.000 terugbetaald aan kermisexploitanten. Daarmee kwam het netto ontvangen bedrag van kermisexploitanten op € 49.000 en was daarmee ongeveer gelijk aan 2016.

IV Na de opbouw

Bij een aantal kermisattracties bleven de vrachtwagens, tegen de afspraken in, bij de attracties staan. Dit gaf overlast en leidde tot nog minder ruimte op het kermis terrein.

De veiligheid op de kermis is tijdens de openingsuren niet in gevaar geweest. Door de nauwe doorgangen zouden brandweerauto's het terrein niet op kunnen komen, maar elke plaats op het kermisterrein was binnen 40 meter (= lengte van een brandweerslang) van een brandweerauto bereikbaar. Ook de calamiteitenroute was steeds vrij. De gewijzigde tekeningen hebben wel tot zorgen en ongenoegen geleid bij de VRU.

Er is uiteindelijk gekozen voor een dusdanige inrichting dat de brandweer, via blusslangen toch overal bij kon komen. Maar juist dit punt had, gezien de ervaring uit 2016, proactief opgepakt moeten worden.

In 2016 is het beveiligingsbureau Uniseco (zie hoofdstuk 5.3) vooraf op de kermis geweest met de projectleider van Bureau Kermisgids om de indeling te bespreken en telefoonnummers uit wisselen. Dit jaar was de indeling niet afgestemd.

Het uitgangspunt bij de inschrijving is dat er sprake is van maximum tarieven voor de bezoekers om zo de kermis voor alle bezoekers betaalbaar te houden. Niet alle kermisexploitanten hebben zich gehouden aan de afspraak van de maximum tarieven.

3.3 Kiremko Nacht van Woerden

De Kiremko Nacht van Woerden was, zo is aangegeven door de geïnterviewden, een groot succes. Er waren veel toeschouwers, een goed gevulde business lounge, mooie wedstrijden en fantastische winnaars. Er hebben zich geen ongevallen voor gedaan op het terrein of in de directe omgeving.



Ook werden de medewerkers van de gemeente bedankt voor hun adequate optreden met betrekking tot het snel schakelen en zand aan te brengen op het Exercitieveld ten behoeve van het publiek, nadat kermisexploitanten een veld deel aan gort hadden gereden door de verkeerd gepositioneerde rijplaten.



Quote : “Omdat de kermisattracties zodanig waren opgebouwd dat er sprake was van een goede, open doorkijk van de kermis naar het wielerevenement, ontstond er een mooie verbinding tussen op het evenemententerrein”.

3.4 “Woerden Bruist”

Ook het evenement georganiseerd door “Woerden Bruist” op het kerkplein, werd door de geïnterviewden als goed en zonder problemen ervaren.



Er is bij de interne evaluatie een aantal aandachtspunten voor 2018 genoemd:

- “Woerden Bruist” heeft een “Woerden Bruist Bar” buiten op het kerkplein geplaatst conform de ingediende vergunning. De gespreksverslagen van het stuurgroep overleg geven aan dat de afspraak was dat deze bar op de dag zelf zou worden ingekort van 15 meter naar 10 meter. De organisatoren van “Woerden Bruist” herkennen zich niet in deze afspraak en geven aan dat het technisch ook onmogelijk zou zijn om de bar in te korten.
- Daarnaast is door de VRU aangegeven dat als deze constructie volgend jaar weer wordt aangevraagd, er ook moet worden gekeken naar de puntbelasting van deze constructie in relatie tot de parkeergarage eronder.
- “Woerden Bruist” had een trus-constructie op het plein neergezet, welke niet in de vergunning was meegenomen. Hierop is niet gehandhaafd, de brandweer heeft opmerkingen gemaakt in relatie tot de doorgang bij calamiteiten.
- De sfeer was goed en dat werd waarschijnlijk ook veroorzaakt door de rustigere muziek die gedraaid werd.

3.5 De Koeiemart

De gemeente organiseert de Koeiemart en vraagt aan het ACW om dit voor haar te verzorgen. De Koeiemart bestaat al meer dan 600 jaar en zit, zoals de burgemeester vertelde op de dag zelf, “in het DNA van de stad Woerden”.



Het wassen van de koeien
in de vroege ochtend

Door de onderzoekers zijn geen noemenswaardige problemen rondom de Koeiemart geconstateerd. Vanuit ACW werd aangegeven dat ook dit jaar de Koeiemart een groot succes was met hoofdrollen voor Gerda, Wietske en Geertruida. Extra feestelijk was de ondertekening van het predicaat Immaterieel Cultureel Erfgoed en de aanwezigheid van de Commissaris van de Koning bij de Koeiemart. Afgaand op het enthousiaste publiek blijft de Koeiemart de komende jaren draaien om echte koeien in de binnenstad.

Het ACW was dit jaar tevreden over de organisatie. De gemeente had de tent beschikbaar gesteld en de tent was goed ingericht voor de Koeiemart (in tegenstelling tot vorig jaar toen de organisatoren van het ACW soms het gevoel hadden te staan in een disco omgeving). Een aantal aandachtspunten:

- De tent moet echt geschoond zijn van glas en andere gevaarlijke zaken voor de komst van de koeien en het publiek (dit jaar werd er s morgens glas gevonden in de tent)
- Het ACW organiseert de Koeiemart, het belevingsplein en de kleinvee show in opdracht van de gemeente. Het ACW faciliteert ook zo nodig de show voor machines en boerenbenodigdheden.

Het ACW doet dit voor een relatief gering bedrag omdat nagenoeg alle werkzaamheden worden uitgevoerd door vrijwilligers. Het ACW gaat er in haar meerjarenbegroting van uit dat de tent door de gemeente beschikbaar wordt gesteld en de gemeente geen extra kosten (zoals tentinrichting en huur voor belevingskramen) doorberekent.

- De verwachting is dat het noodzakelijke budget voor het organiseren van de Koeiemart zal stijgen omdat het nu onderdeel uitmaakt van het Immaterieel Cultureel Erfgoed. Dit zal extra kosten met zich meebrengen (zoals het toezicht vanuit de nieuw hiervoor op te richten stichting).



3.6 De Warenmarkt

De warenmarkt bestaat uit diverse onderdelen: De Beleefmarkt als onderdeel van het ACW, de Woerdense markt voor Woerdenaren die zelf dingen maken en willen verkopen en de (semi) commerciële warenmarkt waar winkeliers, markthandelaren en kooplieden hun waren verkopen.



De tractoren, onderdeel van de beleefmarkt

Op voorhand was het uitgangspunt van de portefeuillehouder evenementen dat de markt meer levendig moest worden. Dat zou zich uiten in minder doodlopende stukken markt, minder voorspelbaarheid in de indeling van de kramen en de vele foodkramen dichter bij elkaar (een zogenaamde "foodstraat").

Een andere opdracht van de portefeuillehouder evenementen was dat de projectleiders bij de organisatie van de markt uit moesten gaan van meer verzakelijking waarbij heilige huisjes niet behoeften te worden gespaard.

Feitelijkheden

I Andere partijen

In voorgaande jaren waren er altijd drie partijen nauw betrokken bij de inrichting van de markt, te weten:

- De winkeliersvereniging “Hart van Woerden”, omdat de markt wordt georganiseerd in de winkelstraten. Uitgangspunt bij de inrichting was altijd dat de winkeliers de eerste keus hadden bij het reserveren van een kraam en de gewenste locatie. Vervolgens de vaste markthandelaren (immers woensdag is ook de reguliere marktdag) en tenslotte konden andere partijen zich inschrijven voor de overige kramen.
- De marktmeester, die tot 2015 verantwoordelijk was voor de organisatie. Medio 2017 is er een nieuwe marktmeester genoemd, die nog geen ervaring had met de Koeiemart.
- De kramenbouwer. Deze lokale ondernemer richt van oudsher de markt in en bouwt de kramen op. Hij kent de plaatselijke situatie en de wensen van de lokale ondernemers en vele vaste markthandelaren.

Vanwege de nieuwe, meer zakelijke benadering, de gewenste vernieuwende inrichting en de nieuwe, onervaren marktmeester hebben de projectleiders er dit jaar voor gekozen de marktorganisatie en inrichting zoveel mogelijk zelf op te pakken en bij de voorbereiding weinig gebruik te maken van de kennis en ervaring van de partijen, die hiervoor in het verleden altijd bij betrokken waren.



II De tekening

De feitelijke opbouw van de markt op dinsdag verliep moeizaam omdat er verschillende tekeningen in omloop waren (een week voor de markt is er een nieuwe inrichting gemaakt, die niet meer aansloot op de vergunning).

De vaste kramenbouwer kreeg uiteindelijk op maandagavond de laatste tekening. Deze was echter niet goed bruikbaar want de tekening was te klein afgedrukt (330 kramen en grondposities op 1 a4) en correspondeerde niet volledig met de werkelijkheid (bv niet alle weg obstakels en zijstraten waren opgenomen).

Uiteindelijk heeft de kramenbouwer, op basis van kennis en ervaring, zelf correcties moeten doorvoeren op de tekening en ook bij het werkelijk opstellen van de kramen.

De tekeningen voor de marktindeling en toewijzing waren niet eenduidig, te klein en (in het donker) niet leesbaar. De met krijt op de weg aangegeven nummering was al snel niet meer leesbaar omdat mensen er over heen liepen.

Bovenop deze wijzigingen kwam op dinsdagavond wegens ruimtegebrek op het kermisterrein nog de eerdergenoemde grote churroskraam van het kermisterrein naar het kerkplein, op de 'vaste plek' van de viskraam² (zie ook paragraaf 3.3.1 onder III).

De feitelijke inrichting van de markt was daarmee afwijkend van de inrichtingstekening als onderdeel van de vergunning.

Een aantal kraamhouders heeft een bedrijfsbusje achter de stand nodig voor de handel (bijvoorbeeld koelauto's ten behoeve van food, paskamers etc). Bij de inrichting is hier onvoldoende rekening mee gehouden, waardoor in sommige gevallen busjes achter de kramen de toegang tot de winkels en woningen blokkeerden.

Dit effect werd nog versterkt doordat op de markt al snel duidelijk was dat er niet zou worden gehandhaafd op busjes/ auto's achter de kramen. Hierdoor hebben er slechts ca. 100 van de in totaal ruim 320 kraamhouders betaald (lees: gebruik gemaakt) voor een parkeervergunning. Er zijn veel klachten van winkeliers en bewoners geweest, die uiteindelijk hebben geresulteerd in een paar claims. Deze claims zijn inmiddels afgehandeld.

De noodzakelijke wijzigingen ten opzichte van de niet juiste tekening en improvisaties hebben geleid tot verwarring en irritaties. De marktmeester is hier tijdens de markt door markthandelaren, winkeliers en bewoners veel op aangesproken. De marktmeester is immers van oudsher het eerste aanspreekpunt en fungeert ook als scheidsrechter tussen de partijen. Voor de marktmeester was het echter haar eerste Koeiemart en het draaiboek heeft de marktmeester pas ontvangen op de maandag voor de Koeiemart. Ook werd de marktmeester door de projectleiders slechts beperkt betrokken in het voortraject (ondanks haar nadrukkelijke verzoek om meer betrokkenheid). Tijdens de markt heeft de marktmeester niet veel kunnen oplossen omdat er niet meer geschoven kon worden en zij nauwelijks contact kreeg met de projectleiders om te overleggen.

Quote van een ondernemer: *"Ieder jaar gaan er dingen fout, maar dit jaar ontbrak de brede wil om het met elkaar op te lossen"*

III Marktindeling en betaling

Om de levendigheid te verhogen, is de marktindeling bewust anders dan andere jaren gedaan. Een nadelig effect hiervan was dat veel markthandelaren niet wisten waar ze moesten gaan staan of gewoontegetrouw naar hun oude plek gingen. Hierdoor stond veel onrust bij het toewijzen van de kramen.

Door de gewijzigde inrichting ontstond soms ook directe concurrentie tussen naast elkaar geplaatste marktkramen en/of tussen een winkel en een handelaar die met zijn kraam voor de betreffende winkel stond. De ondernemers hebben dit als negatief ervaren.

In 2017 is een pilot gedraaid waarbij marktkooplieden eerst ontvangen werden buiten de ring (Pompmolenlaan).

² De viskraam die op het laatste moment van plaats moest veranderen vanwege de komst van de churroskraam van de kermis heeft inmiddels de toezegging dat volgend jaar de vaste plaats weer normaal beschikbaar is.

Na controle van betaalgegevens werden zij doorverwezen naar het centrum. Dit heeft goed gewerkt en bijna de helft van de kraamhandelaren heeft hiervan gebruik gemaakt. Maar veel handelaren zijn dus blijkbaar ook via een andere route zelf naar het centrum gereden. In het centrum was echter te weinig capaciteit om deze standhouders te faciliteren en te controleren.



De “niet werkbare”
tekening ten behoeve
van de opbouw van de
kramen

Hierdoor ontbrak het overzicht en ging in een aantal gevallen het recht van de sterkste / brutaalste gelden.

Het proces rondom de zogenaamde “meelopers” (= kraamhandelaren die geen kraam hebben gereserveerd en die om 8 uur ‘s morgens alsnog in aanmerking komen voor niet gebruikte kramen) was niet in control ten aanzien van toewijzing en betaling door gebrek aan ervaring van de projectleider en de marktmeester.

Zowel het doorrijden naar de oude plek, als de onervarenheid bij het toewijzen van de “meelopers” heeft ervoor gezorgd dat niet alle kraamhouders hebben betaald.

De stroomvoorziening naar de markthandelaren was dit jaar op voorhand niet goed geregeld. Dit was het eerste jaar dat hiervoor apart moest worden betaald (€ 19,25 per kraam) maar veel ondernemers hebben uren moeten wachten voordat de stroom toevoer was geregeld. Zeker voor markthandelaren die voor inkomsten afhankelijk zijn van de stroom (koelen, food, verlichting) heeft dit geleid tot materiële inkomstenderving.

Dat de opbrengst van de markt hoger was dan in voorgaande jaren, komt door de verhoging van 40% van de tarieven ten opzichte van 2016.

Voor het onderdeel veiligheid verwijzen wij naar hoofdstuk 5.

4. Vergunningen

4.1 Welke vergunningen in 2016

In 2016 was er sprake van één vergunning voor alle vier de subonderdelen van de Koeiemart. Vanuit de accountant en de jurist is aangegeven dat dit juridisch niet houdbaar was en geen sprake was van zuivere rolverdeling.

Uit de niet formeel vastgestelde evaluatie 2016 zijn de volgende zaken rondom vergunningen geconstateerd waar in 2017 extra aandacht aan zou moeten worden besteed:

- In 2016 is het proces te laat opgestart.
- Er was geen goed veiligheidsplan.
- Evenementencoördinator politie niet voldoende ingeschakeld.
- Tekeningen veiligheidsplannen waren niet goed, verschillende versies in omloop.
- Geen handhaving op minder urgente signaleringen. Bijvoorbeeld een bakker die drie jaar op rij de overtreiding ten aanzien van frituren overtreedt en elke keer weg komt met een waarschuwing.
- Nieuwe veiligheidsplannen.
- Eerder starten met vooroverleg; 1 maand van te voren is te kort.
- Gemeente moet regierol blijven vervullen en vasthouden aan eigen termijnen.

4.2 Welke vergunningen in 2017

In 2017 is op advies van de huisjurist en de accountant gekozen voor meerdere op elkaar aansluitende vergunningen, ingediend onder verantwoordelijkheid van de projectmanagers.

Omdat het proces rondom vergunning en veiligheid anders ingericht zou worden, is de gemeenteraad middels een raadsinformatiebrief van 14 maart 2017 geïnformeerd over de stand van zaken rondom de Koeiemart. Daarin staat:

"het is juridisch niet mogelijk om namens alle deelnemende partijen één evenementenvergunning aan te vragen. Het veiligheidsplan zou wel integraal en overkoepeld geschreven worden".

De betreffende raadsbrief is als bijlage 4 toegevoegd.

Het integrale veiligheidsplan over drie vergunningen heen bleek echter juridisch ook niet mogelijk. Daarom zijn er in 2017 toch meerdere vergunningen aangevraagd met ieder hun eigen veiligheidsplan.

Feitelikheden ten aanzien van vergunningaanvraag Koeiemart en kermis

In maart heeft de evenementencoördinator van de politie de eerste stappen gezet naar het organiseren van de voorbespreking. Deze voorbespreking moest er komen omdat uit de evaluatie 2016 gebleken was dat er zoveel partijen en belangen betrokken zijn bij de Koeiemart, dat het van belang was om vroegtijdig af te stemmen. De voorbespreking heeft plaatsgevonden met de projectleiders en er werd een breed vooroverleg gepland voor juni.

In het vooroverleg nemen deelnemers plaats die dan wel participeren in de organisatie, een onderdeel vertegenwoordigen of een dienst leveren. Het externe beveiligingsbureau was niet uitgenodigd ondanks zijn jarenlange dienstverlening aan de gemeente bij meerdere evenementen.

Het vooroverleg Koeiemart/Kiremko Nacht van Woerden stond gepland op 27 juni. De procedure is dat 2 a 3 weken voor het vooroverleg een aanvraag binnen moet zijn. Op 27 juni was er nog geen aanvraag voor vergunning binnen.

De nieuwe datum voor het vooroverleg werd daarom verschoven naar 10 juli. Op 10 juli is het overleg wederom geannuleerd, waarbij is aangegeven dat de complete aanvraag binnen moest zijn op 7 augustus, om op 22 augustus het vooroverleg plaats te kunnen laten vinden. Ook deze deadline werd niet gehaald.

Op 24 augustus lag er nog niets concreets bij de afdeling vergunningen. Dit is besproken in het veiligheidsoverleg met de burgemeester, die dit besproken heeft in het daarop volgende college overleg. De teammanager vergunningen, toezicht en handhaving (VTH) heeft vervolgens een indringende mail heeft gestuurd waarin zij:

- constateerde dat er niet voldoende informatie lag om tot de aanvraag over te kunnen gaan
- de afspraken niet werden nagekomen
- de procedure, inclusief de afhankelijkheid van de toetsing van de veiligheidsplannen bij de politie en de VRU, beschreven heeft
- de afdeling vergunningen bereid was tot verdere ondersteuning
- het noodzakelijk was om snel te acteren om te voorkomen dat er geen vergunning zou liggen.

In totaal zijn 6 onjuiste aanvragen ontvangen. Kort daarna heeft een gesprek tussen de projectleider, teammanager VHT, de vergunningverlener en de portefeuillehouder evenementen plaatsgevonden en is de vergunning op 29 augustus aangevraagd.

Er zijn drie vergunningen aangevraagd waarvoor een veiligheidsplan nodig was.

I vergunningsaanvraag Koeiemart en Kermis

namens de gemeente Woerden

aanvraag staat op: 29 augustus

goedkeuring politie op: 24 sept

goedkeuring brandweer op: 12 okt

II vergunningsaanvraag Feestavond en op- en afbouw

namens stichting "Woerden Bruist"

aanvraag staat op: 20 september *

goedkeuring politie op: 24 september

goedkeuring brandweer op: 12 oktober

* "Woerden Bruist" ging er in eerste instantie vanuit dat een melding voldoende was.

III vergunningsaanvraag Kiremko / Nacht van Woerden

namens Kiremko

aanvraag staat op: 29 augustus

goedkeuring politie op: 24 september

goedkeuring brandweer op: 12 oktober

De vergunningen zijn verleend op 18 oktober, ofwel minder dan een week voor het evenement.

Achtergrondinformatie

Een bestuurder van Kiremko/Nacht van Woerden heeft aangeboden om de veiligheidsplannen voor alle vergunningen te schrijven. Hij wordt beschouwd als een zeer deskundig vrijwilliger met verstand van zaken. Het schrijven van de veiligheidsplannen heeft ontzettend veel tijd gekost, maar de basis voor de komende jaren is hiermee wel gelegd. Alle beoordelaars vonden de veiligheidsplannen zeer compleet. Alle mogelijke problemen zijn beschreven en in opvolging is voorzien. De veiligheidsrisico's zijn voldoende beschreven.

Door meerdere partijen is benadrukt dat de projectleiders verantwoordelijk waren voor het traject vergunningaanvraag. Ondanks reminders vanuit de politie, de afdeling vergunningen en de VRU heeft het tot eind augustus geduurd voordat de vergunningsaanvraag is aangeleverd om te beoordelen. Dit is te laat om een gestroomlijnd proces te waarborgen. Dit proces is door meerdere partijen als zeer stressvol en frustrerend ervaren.

Handhavingsbeleid

Het handhavingsbeleid van de gemeente is om bij gevaarlijke situaties direct op te treden en om afwijkingen van de vergunning die geen direct gevaar opleveren, achteraf vast te leggen en mee te nemen als verplicht actiepunt voor het daarop volgende jaar. Vanuit de actiepunten rondom planning en veiligheid zijn de afwijkingen uit 2016 niet verbeterd en in sommige gevallen zelfs verslechterd. Het vastgestelde handhavingsbeleid 2017 sluit in de praktijk niet aan bij de uitvoering.

De gemeente differentieert haar evenementen in drie categorieën. De Koeiemart valt onder categorie C (grote evenementen), waarbij extra risico bestaat.

Quote: *“Omdat bekend is dat er onvoldoende wordt gehandhaafd, verwordt de vergunningsaanvraag tot “een papieren tijger”.*

De tekeningen voor de kermis zijn na de vergunning uitgifte drie keer gewijzigd, maar er is niet gehandhaafd op de oorspronkelijke en/of gewijzigde tekeningen. Wat dit mogelijk extra bemoeilijkt heeft, is dat de ambtenaar die medeverantwoordelijk was voor het opstellen van de gewijzigde tekening, ook verantwoordelijk was voor de handhaving op afwijkingen.

5. Veiligheid

5.1 Vanuit de politie

Tijdens de voorbespreking in maart leek alles goed geregeld en dat de projectleiders geleerd hadden vanuit de ervaringen 2016. Maar in de praktijk bleek na de zomer de werkelijkheid toch anders te zijn. Het was weer alles op laatste moment. De politie kon lange tijd niet adviseren op de vergunning want alles bleef maar concept. Uiteindelijk is toestemming verleend met een aantal aandachtspunten. Ten aanzien van de afgegeven vergunning kan geconstateerd worden dat deze op goedkeuring van de politie kan rekenen, zodra er is getekend voor de vergunning. De late aanlevering betekende in ieder geval dat er geen desktop (simulatie) plaats kon vinden om eventuele risico's vooraf in kaart te brengen en daarop te kunnen acteren.

Feitelikheden

Kruising Boerendijk zou gebruikt worden om verkeersstromen anders te geleiden, maar de juiste sleutels van VRI kasten waren niet beschikbaar.

Maar omdat er in Woerden ook wegwerkzaamheden waren en er veel sluipverkeer was vanwege een ongeval op de snelweg viel er eigenlijk niets te sturen waardoor bereikbaarheid brandweerkazerne en binnenstad onder druk stonden (uit evaluatie veiligheidsoverleg).

Bij het calamiteitenoverleg op dinsdagmiddag was de wijkagent aanwezig, samen met de medewerker VRU. De projectleiders waren er niet, want die hadden middels het draaiboek het overleg verschoven naar de avond.

Vanuit de politie zijn geen concrete risico's waargenomen, maar wel veel aanbevelingen gekomen hoe zaken anders opgepakt kunnen worden, onder meer door beter gebruik van crowd management. Maar ook om te kijken naar andere grote evenementen en daarvan te leren.

5.2 Vanuit de Veiligheidsregio Utrecht (VRU)

De medewerkers van de VRU geven op voorhand advies aan de gemeente op basis van de tekeningen en de veiligheidsplannen. Daarnaast controleren zij de uitvoering van de vergunning op dinsdagmiddag en op woensdagochtend. De VRU is adviserend en deelt zijn bevindingen met de ambtenaren van de gemeente. Escalatie vindt plaats via de portefeuillehouder openbare orde & veiligheid.

Feitelijkheden: I Organisatorisch

Er is niet geëscaleerd naar de burgemeester.

Ondanks het feit dat in 2016 als verbeterpunt en harde aanbeveling opgenomen was dat iedere 3 uur een veiligheid gerelateerd overleg plaats zou moeten vinden, is dit niet gebeurd.

Op dinsdagmiddag en woensdagochtend heeft de VRU geconstateerd dat een aantal dingen niet overeen kwam met de vergunning.

II Ten aanzien van de kermis

De tekening van de kermis kwam niet overeen met de vergunning. De doorgangen waren te smal en de brandweer kon het terrein niet op.

Mede in overleg met de opsteller van de veiligheidsplannen zijn een aantal maatregelen getroffen, waaronder het verschuiven van een kermisattractie en het inzetten van een tweede brandweer auto.

De veiligheid op de kermis was geborgd omdat de slangen tot 40m uitgerold konden worden, zodat elke plek op de kermis bereikbaar was.

III Ten aanzien van de warenmarkt

In de binnenstad was het nodige mis met de indeling van de kramen. Ook deze was niet conform de vergunning.

- De VRU heeft een aantal constatering gedaan op de dinsdagmiddag en woensdag om half 9 en half 1, die in praktijk niet hebben geleid tot enige aanpassing. Deze zijn vastgelegd in hun rapportage, die daags na de Koeiemart is opgeleverd.
- Zo was de, van het kermisterrein afkomstige, churroskraam op dinsdagmiddag veel te groot, zeker met de opengeklapte luifels, maar is niet overgegaan tot verplaatsing.
- Er was op dinsdagmiddag niet inzichtelijk hoeveel extra kramen de volgende ochtend geplaatst zouden worden. Dit bleek om 6 uur 's ochtends veel meer te zijn, dan de tekening aangaf en waarop in 2016 gemaximeerd was (voorbeeld is de niet voorziene verhuizing van de viskraam).

- Tijdens het evenement kunnen geen busjes meer weggehaald worden of eetkramen verhuisd. Dit zou nog gevaarlijker zijn dan laten staan.
- De tekening klopte niet: zeker patatkraam mag nooit op onverwachte plek staan. Bakken en braden is bij een incident al een risico.
- Meer eetkramen dan op tekening (gevaarlijk) en te dicht bij elkaar (gevaarlijk en voor consumenten onaantrekkelijk).
- Bak en braadkramen veel te dicht tegen de kerk en kaasmuseum.
- Er ontstonden problemen met de doorstroming omdat er eetkramen in smalle straten stonden
- Er stonden auto's achter de kraampjes waardoor de doorgang te nauw werd.
- Er was onduidelijkheid over de blusdekens bakker Versluijs (was in 2016 ook het geval)
- In de Voorstraat aan beide zijden kraampjes (90 in plaats van 55, terwijl dit in 2016 al als teveel was gekwantificeerd)
- Er is geen opdracht door de VRU gegeven tot handhaving om bakactiviteiten te stoppen en daarmee risico's op brand te beperken.
- De calamiteitenroute is steeds vrij geweest en de brandweerwagen kon met twee keer steken door de binnenstad.

De projectleiders hebben enkele incidenten opgepakt, maar de klachten die ontstaan zijn naar aanleiding van verkeerde opstelling zijn gebagatelliseerd. De portefeuillehouder evenementen is tijdens het 8.30 uur overleg wel geïnformeerd. Ondanks het feit dat diverse ambtenaren en de portefeuillehouder evenementen nadrukkelijk gevraagd hebben of er moest worden gehandhaafd naar aanleiding van deze constatering, heeft de VRU medewerker aangegeven dat dit niet nodig was. De VRU medewerker heeft wel opgeschaald naar de Officier van Dienst en de inzetbaarheid van een tweede brandweerauto gegarandeerd.

Ook om 12.30 uur bij het snertoverleg is gewezen op de veiligheidsrisico's en de chaotische organisatie. Hierbij waren alle betrokken ambtenaren aanwezig inclusief de portefeuillehouder evenementen.

Quote van een betrokken ambtenaar: *"De verwarring werd al duidelijk bij de briefing, binnen 30 minuten waren we klaar, weinig antwoorden, maar alles zou goed komen..."*

De burgemeester en directieleden hadden andere verplichtingen en kwamen pas tegen het einde van de bespreking binnen. Zij hebben alleen de samenvatting van de projectleider gehoord dat er kleine aandachtspunten waren, maar dat alles onder controle was. Niemand van de aanwezigen heeft hierop gereageerd.

Van meerdere kanten is bevestigd dat op de vraag om half 9 en om half 1 "moeten wij handhaven" het antwoord van de VRU was dat dit niet nodig was. Handhavers waren wel ter plekke, maar hebben niet de opdracht gekregen om te acteren op de constatering.

Quote: *"De VRU is strenger bij andere evenementen. Bijvoorbeeld bij de Woerdense vakantieweek komen 9000 man die door sluizen geleid worden en hier is geen dranghek te bekennen".*

5.3 Betrokkenheid (extern ingehuurd beveiligingsbedrijf) Uniseco

Uniseco is sinds 2005 partner voor de beveiliging en in het verleden ook schrijver van de veiligheidsplannen. Uniseco levert bewaking in de vorm van medewerkers en camera's.

Uniseco is in 2017 niet betrokken bij de voorbereiding. Eind september heeft zij op eigen initiatief de projectleiders benaderd met de vraag of zij nog beveiliging moest leveren. Vanuit Uniseco is een offerte gemaaild op basis van de inzet van 2016.

Zij hebben geen opdrachtbevestiging ontvangen, maar een week voor de Koeiemart kwamen de projectleiders vragen om een cameraplan. In 2016 is Uniseco op de kermis geweest met de projectleider van de kermisgids om de indeling te bespreken en telefoonnummers uit wisselen. Dit jaar is dit niet gebeurd.

Uniseco wordt dinsdagnacht ingehuurd door Woerden Bruist. Tijdens de opbouw van de camera's waren er problemen omdat de churroswagen op een plek stond waar normaliter het uitzicht vrij is. Ook waren verkeersborden aangebracht die het zicht belemmerden. De camerapaal die nodig was, is last minute nog geplaatst. Uniseco heeft een eerste evaluatie bijgewoond op dinsdagavond. Dit was zonder politie en VRU, want die hadden niet meegekregen dat de tijden in het draaiboek gewijzigd waren.

Feitelijkheden

- De medewerkers van Uniseco lopen in aanvulling op de BOA's en hebben dezelfde bevoegdheden.
- Uniseco werkt voor de gemeente op dinsdag van 17.00 uur tot 24.00 uur in koppels van twee op het kermisterrein en op woensdag van 9.00 uur tot 24.00 uur en op dinsdagnacht voor Woerden Bruist.
- Uniseco regelt de camera's voor de gemeente. Er zijn 10 camera's die de binnenstad in beeld brengen.
- Vanuit een camerawagen worden de beelden gevolgd.
- De camera's dienen niet alleen als beveiligingscamera's, maar kunnen ook gebruikt worden voor crowd management, door wegomleiders in te zetten als er teveel mensen op een bepaalde plek lopen.
- Op het hoogtepunt van de warenmarkt was het aantal passerende mensen 5500 per uur (hoek Hoogde Woerd / Kerkplein).
- Naast het feit dat er geen gebruik gemaakt is van deze extra "ogen", was er tijdens de Koeiemart er geen personele bezetting beschikbaar om te kunnen acteren op de bevindingen vanuit de camera's ten aanzien van crowd management.
- De camerawagen is elk jaar de vaste ophaalplek voor de portofoons.
- De dinsdagavond worden normaal gesproken de portofoons opgehaald. Portofoons worden ingezet zodat alle medewerkers via diverse kanalen met elkaar kunnen communiceren. Dit is van belang omdat iedereen dan gelijktijdig geïnformeerd is en je geen risico hebt van uitval of overbelasting van het GSM-netwerk.
- De portofoons zijn dit jaar niet opgehaald, met uitzondering van de portofoons die door de BOA's zijn gebruikt.
- De projectleider is woensdagochtend geweest op de nog niet opgehaalde portofoons maar pas om kwart voor drie kwam de projectleider naar de camerawagen en achtte het toen overbodig om de portofoons nog uit te delen.

Constateringen

De projectleiders hebben aangegeven dat zij het gebruik van alleen mobieltjes ook acceptabel vonden.

Het gebied van de binnenstad wordt niet ingericht als evenemententerrein. Hierdoor kan er door BOA's en bewakers niet gehandhaafd worden op jongeren die zelf drank meenemen of overlast veroorzaken. Op een evenemententerrein hebben bezoekers zich te houden aan de (aangepaste) regels die vastgesteld zijn en gedurende het evenement gelden.

Uniseco heeft voor het eerst een rapportage aangeleverd over haar bevindingen op de Koeiemart. Daar was niet om gevraagd en zij heeft er ook niets meer van vernomen. Deze rapportage is opgenomen als bijlage 5.

6. Financiën

6.1 Financieel overzicht

Het onderstaande overzicht geeft een integraal financieel beeld op basis van de financiële administratie tot en met eind november 2017. Hier staan de werkelijke kosten 2017 van de markt en de kermis afgezet tegen de begroting 2017 en tegen de werkelijke kosten van 2016 en 2015.

In de programmabegroting staan niet alle begrotingsposten voor de Koeiemart bij elkaar gepresenteerd (bv kosten voor projectleiders worden gedekt uit vacaturegelden en de bijdrage aan ACW is in de begroting gesplitst over evenementen (€2000) en Koeiemart (€3000)). Voor het totaal beeld in deze evaluatie zijn in dit financieel overzicht alle kosten en dekkingen met betrekking tot de kermis en markt als onderdeel van de Koeiemart 2017 bij elkaar gebracht.

MARKT	begroting	begroting	werkelijk	werkelijk	werkelijk
	2018	(prim+ aanpas) 2017	2017	2016	2015
inkomsten					
baten marktgeden (2017 incl vergoeding voor stroom)	29.500	28.370	32.264	30.623	28.659
baten parkeervergunning	-	-	1.530	-	-
totaal inkomsten	29.500	28.370	33.794	30.623	28.659
kosten					
koeiemart app (niet begroot)	-	-	-2.233	-	-
aanbrengen kaascirkels (niet begroot)	-	-	-4.025	-	-
overige kosten jaarmarkt (incl 5000 ACW*)	-43.420	-50.420	-65.741	-52.363	-33.116
inhuur projectleiders **	pm	-17.000	-17.000	-21.875	-
totaal kosten	-43.420	-67.420	-88.999	-74.238	-33.116
saldo (out of pocket)	-13.920	-39.050	-55.205	-43.615	-4.457
toerekening interne uren (tm 2016 incl overhead)	-27.049	-24.053	-24.053	-31.005	-34.005
totaal nadelig saldo	-40.969	-63.103	-79.258	-74.620	-38.462

KERMIS	begroting	begroot	werkelijk	werkelijk	werkelijk
	2018	2017	2017	2016	2015
inkomsten					
staangeld bruto	53.000	53.040	63.306	49.599	50.823
af: gerestitueerd / claims	-	-	-14.250	-	-
netto staangeld	53.000	53.040	49.056	49.599	50.823
af: kosten projectleiders cq bureau kermisgids ***	pm	-3.500	-6.500	-3.500	-3.500
netto inkomsten kermis	53.000	49.540	42.556	46.099	47.323
kosten					
inhuur materieel en herstel exercitieveld	-31.505	-29.450	-25.616	-20.345	-23.682
vuurwerk	-	-1.500	-	-1.500	-1.500
totaal kosten	-31.505	-30.950	-25.616	-21.845	-25.182
saldo (out of pocket)	21.495	18.590	16.940	24.254	22.141
toerekening interne uren (tm 2016 incl overhead)	-8.000	-7.100	-7.100	-9.197	-9.378
totaal saldo	13.495	11.490	9.840	15.057	12.763
totaal saldo Markt + Kermis	-27.474	-51.613	-69.418	-59.563	-25.699

* begroting 2017 inclusief €2.000 dekking uit begroting evenementen

** dekking uit begroting vacaturegelden

*** werkelijk 2017 inclusief reservering ad € 3.000 extra externe inhuur tbv "mediation" met kermisexploitanten

Opmerkingen:

1. werkelijk 2017 is op basis van administratie tot en met eind nov 2017
2. geen inzicht in werkelijke bestede uren eigen medewerkers ten opzichte van toe berekening
3. toerekening interne uren is miv 2017 exclusief opslag overhead agv nieuw BBV richtlijnen (Besluit Begroting en Verantwoording in de gemeentewet)

Feitelijkheden

De doelstelling was om dit jaar het financieel tekort te reduceren. Dat is niet gelukt, het tekort 2017 is opgelopen tot € 69.000 tegenover begroot 2017: €51.000 (het tekort 2016 bedroeg € 60.000 tegenover 2015 €26.000).

De belangrijkste oorzaak van het tekort is de stijging van de kosten voor de markt (werkelijk € 72.000 begroot € 50.000). Deze overschrijding is gedeeltelijk verklaarbaar door de niet begrote uitgaven voor de Koeieapp (€2.000) en het aanbrengen van de kaascirkels (€4.000).

Ondanks dat er in 2017 minder marktkramen waren (2017: 326 tov 2016: 402) zijn de marktgelden gestegen als gevolg van een ca 40% hoger tarief per kraam dan in 2016. In de inkomsten van 2017 zijn alle uitbetaalde schadeclaims reeds verrekend.

De toerekening van interne uren is met ingang van 2017 exclusief een opslag voor overhead (gewijzigd voorschrift BBV) en is daarom dus ook lager dan in 2016 en 2015. Er is geen inzicht in de werkelijk bestede uren door de ambtelijke organisatie, daarom is werkelijk gelijk gesteld aan de begroting.

Bij de kermisgelden is een bedrag van ca € 14.000 terugbetaald als gevolg van te veel kermisattracties en/of attracties op de verkeerde plaats of anderszins. Na aftrek resteert een netto bedrag aan kermisinkomsten van ca € 49.000, dat daarmee iets lager ligt dan de begroting (€ 53.000) maar ongeveer gelijk is aan 2016.

Aan de projectleiders is een totaal bedrag uitbetaald van € 20.500, welk bedrag is verdeeld over marktkosten (€17.000) en kermis (€3.500). De kosten projectleiders worden gedekt uit de begrotingspost vacaturegelden.

Ten laste van de kermisexploitatie is een extra bedrag van €3.000 voor projectleiders gebracht omdat tijdens de kermisopbouw de externe projectleider wegens persoonlijke omstandigheden niet aanwezig kon zijn en daarom een externe collega heeft ingehuurd. Deze factuur is nog niet ontvangen, de manager wijkonderhoud geeft aan dat de gemeente deze kosten voor haar rekening zal nemen.

Het werkelijk tekort 2017 is hoger dan het begrote tekort 2018. In de begroting 2018 moet nog rekening worden gehouden met de hogere kosten als gevolg van het toezicht door de stichting Immaterieel Cultureel Erfgoed i.o.

7. Beantwoording van de meegegeven onderzoeksvragen

De vragen uit de onderzoeksopdracht zijn in de voorgaande hoofdstukken beantwoord. Deze hebben wij onderstaand nog een keer korte samengevat verdeeld over organisatie en veiligheid.

7.1 Organisatie

In hoeverre was de organisatie rond de Koeiemart, in het bijzonder de warenmarkt en de kermis, voldoende adequaat? Dit leidt tot de volgende deelvragen:

1. In hoeverre zijn de verbeterpunten van 2016 gerealiseerd in de Koeiemart van 2017?

De Koeiemart wordt jaarlijks op meerder plaatsen geëvalueerd. De uitkomsten van deze evaluaties worden niet formeel gedeeld met de uiteindelijke opdrachtgever (college B&W) en het veiligheidsoverleg. Binnen de ambtelijke organisatie is er onvoldoende borging van de evaluatiepunten, waardoor deze niet automatisch betrokken worden bij de voorbereiding van een volgende uitvoering. Om die reden staat een belangrijk deel van de benoemde verbeterpunten uit 2016 nog open.

2 en 3. Projectorganisatie: hoe was de projectorganisatie ingericht? Hoe waren de rollen en verantwoordelijkheden verdeeld en was er sprake van een goede taakverdeling?

Het college van B&W fungeert als eigenaar van de Koeiemart. De portefeuillehouder evenementen draagt de bestuurlijke en politieke verantwoordelijkheid, met uitzondering van het onderdeel veiligheid (wettelijk belegd bij de burgemeester).

De portefeuillehouder evenementen heeft voor de organisatie van de Koeiemart een functionele lijn (en periodiek overleg) met de projectleiders en met de manager wijkonderhoud.

Ook organiseert zij 6 tot 8 keer per jaar het stuurgroep overleg (het zgn "soepoverleg"). Dit overleg is een aantal jaren geleden ingesteld met de intentie om de samenwerking tussen de verschillende evenementen te stimuleren. Het overleg vindt plaats met de stakeholders van de verschillende deelevenementen van de Koeiemart, waaronder ACW, Stadshart van Woerden, Woerden Bruist, Kiremko de Nacht van Woerden en de gemeente Woerden (waaronder de projectleiders).

Bij de organisatie van de Koeiemart 2017 was geen sprake van een formele projectorganisatie. De twee aangestelde projectleiders hebben een directe functionele lijn met de verantwoordelijk portefeuillehouder evenementen maar rapporteren hiërarchisch aan de manager wijkonderhoud. De manager wijkonderhoud stuurt ook alle andere uitvoerende gemeentelijke taken met betrekking tot de Koeiemart aan (met uitzondering van de afdeling vergunningverlening), waardoor deze managementpositie een belangrijke positie vervult bij de organisatie van de Koeiemart. Per 1 augustus 2017 is er een nieuwe manager wijkonderhoud benoemd, hij had nog geen ervaring opgedaan met de organisatie van de Koeiemart.

4. Hoe functioneerde de projectorganisatie in de praktijk?

De portefeuillehouder evenementen heeft in de voorbereiding op 2017 een aantal aanvullende opdrachten meegegeven aan de projectleiders (zoals het terugdringen financieel tekort door verzakelijking, kermis in eigen beheer).

De projectleiders hebben over de concrete invulling hiervan regelmatig overleg gehad met de portefeuillehouder en met de verantwoordelijk manager wijkonderhoud.

De stuurgroep met alle stakeholders is in de praktijk verworden tot een operationeel afstemmingsoverleg dat vanuit de perceptie van de leden weinig waarde toevoegt. Het oorspronkelijke doel van verbinding zoeken en daadwerkelijk sturen is (nog) niet gerealiseerd.

De projectleiders hebben hun rol om te verbinden en te coachen onvoldoende opgepakt, ze richtten zichzelf vooral op de uitvoering zonder de verantwoordelijke ambtenaren hierin voldoende mee te nemen. Op deze manier kwamen de projectleiders los te staan van de ambtelijke organisatie. De projectleiders maakten hun plan en legden dit vast in hun eigen draaiboek. Maar dit draaiboek werd dus ook niet breed gedragen.

5. Rol externe projectleiders; wat was de opdracht van de externe projectleiders?

Citaat uit de opdrachtformulering: "Als projectleider zorg je voor het organiseren van de realisatie van het jaarlijks terugkerende evenement "de Koeienmarkt", wat dit jaar plaatsvindt op 26 oktober. De aangeboden 12 uren zijn gemiddeld: de inzetbehoefte van de projectleider gedurende de periode is wisselend. In de aanloop naar het evenement wordt een hogere inzet verwacht, in de week van "de Koeienmarkt" kan de inzet zelfs oplopen tot ruim een fulltime werkweek".

Daarnaast hadden de projectleiders van de verantwoordelijk manager wijkonderhoud de expliciete opdracht meegekregen om vooral de verbinding te maken tussen de verschillende partijen. Zowel vanuit de gemeente naar de stakeholders van de verschillende deelevenementen als binnen de gemeenten naar de verantwoordelijke ambtenaren.

6. Op welke wijze hebben de externe projectleiders invulling gegeven aan hun rol?

Vanuit de interviews was er waardering voor de inzet van de projectleiders. Maar de projectleiders richtten zich vooral op de uitvoering, waardoor de opdracht om te komen tot verbinding, regie, overall inzicht, sturing en coaching onvoldoende werd ingevuld. Er was onvoldoende samenwerking en er ontstond een eilandjescultuur, waardoor onduidelijkheid ontstond over de verantwoordelijkheid (wie gaat waar over).

Zowel binnen de ambtelijke organisatie als naar buiten toe hebben de projectleiders zich steeds gepresenteerd als verantwoordelijk voor de gehele organisatie. Kijkend naar de onderdelen die de projectleiders zelf hebben georganiseerd, is breed geconstateerd dat de bereikte resultaten in 2017 onvoldoende zijn:

De kermis moest dit jaar door de gemeente georganiseerd worden. Dit heeft slecht uitgepakt:

- er waren te veel attracties uitgenodigd;
- de tekeningen klopten niet (qua schaal en qua inrichting). Dankzij een aantal noodoplossingen kon de kermis toch van start;
- een escalatie is op het laatste moment voorkomen door inschakeling van een bemiddelaar en het gedeeltelijk terugbetalen van inschrijfgelden;
- de doorgangen tussen de attracties waren te smal, maar dit heeft volgens de VRU niet geleid tot gevaarlijke situaties omdat de brandweer met uitrolslangen elke plek op de kermis zou kunnen bereiken.

De warenmarkt moest dit jaar anders dan andere jaren worden. Dat werd het ook, maar niet zoals beoogd. Het resultaat was:

- een marktinrichting die op een aantal plaatsen leidde tot te veel drukte en te weinig ruimte (bv in de Voorstraat);
- bakkramen te dicht tegen de gebouwen van de kerk en het Kaasmuseum;

- een patatkraam op een onverwachte plaats, waardoor volgens de VRU sprake is geweest van een brand onveilige situatie;
- veel ontevreden winkeliers, markthandelaren en bewoners vanwege de inrichting van de markt en hierdoor ontstane blokkades van de toegang tot winkels en woonhuizen.

De constatering dat het proces rondom vergunningen vroegtijdig moest worden opgestart en dat alle veiligheidsaspecten hierin geborgd moesten worden, heeft niet geleid tot een tijdige aanvraag, noch tot een zorgvuldig proces.

De opdracht van de portefeuillehouder evenementen aan de projectleiders om de gemeentelijke bijdrage aan de Koeiemart 2017 te reduceren, is niet gerealiseerd.

7. Hoe wordt de vermeende belangenverstrengeling beoordeeld?

Uit het onderzoek is ons niet gebleken dat er sprake is van belangenverstrengeling. Wel is in een aantal gevallen niet altijd even handig geopereerd, zoals bijvoorbeeld:

- De portefeuillehouder evenementen was tot 8 november 2017 ook voorzitter van de Oranjevereniging in Vianen, waarbij organisatorisch lijntjes lopen naar een van de projectleiders. Op 8 november is zij gestopt met haar voorzitterschap en is deze nevenfunctie van de website gehaald. In de Kamer van Koophandel staat zij (ten onrechte) nog ingeschreven als voorzitter.
- Een van de projectleiders heeft als onderaannemer een aantal werkzaamheden (opstellen van trussen) verricht voor de organisatie van de Koeiemart 2017. Deze werkzaamheden zijn door zijn bedrijf gefactureerd aan de aannemer. De gemeente Woerden heeft een factuur van de aannemer ontvangen en betaald. Er heeft geen transactie hieromtrent plaatsgevonden tussen het bedrijf van de projectleider en de gemeente Woerden.
- Een van de projectleiders heeft een eigen bedrijf, dat zich bezig houdt met het organiseren van kermissen. De opdracht van de portefeuillehouder evenementen was op voorhand om de kennis van de projectleider alleen achter de schermen ondersteunend in te zetten en een ambtenaar verantwoordelijk te maken voor de organisatie en communicatie van de kermis op de Koeiemart. In de praktijk was het echter de projectleider die zich naar buiten toe nadrukkelijk profileerde als eindverantwoordelijk voor de kermis.
- Dit beeld werd nog versterkt toen deze projectleider tijdens de kermis zelf afwezig was en hij zijn zakelijk compagnon zijn rol liet overnemen. Deze zakelijk compagnon heeft door zijn inzet verdere escalatie voorkomen, maar het beeld naar buiten kwam zeker niet meer overeen met het oorspronkelijke uitgangspunt van de portefeuillehouder evenementen.

8. Wat was de opdracht aan de projectorganisatie?

Er was geen formele projectorganisatie. De projectleiders hebben inhoudelijke opdrachten meegekregen van de portefeuillehouder evenementen en van de verantwoordelijk manager wijkonderhoud (zie antwoord op vraag 4 en 5).

9. Wie was de opdrachtgever?

De bestuurlijk opdrachtgever was de portefeuillehouder evenementen, de ambtelijk aansturing vond plaats door de manager wijkonderhoud.

10. Waren de kaders en randvoorwaarden waarbinnen de opdracht uitgevoerd moest worden voldoende omschreven?

In ons onderzoek hebben wij alleen een functieprofiel ontvangen op basis waarvan de werving in 2016 heeft plaatsgevonden. De feitelijke inhuur in 2016 is niet vastgelegd. De verlenging voor 2017 ligt vast in een korte gespreksnotitie met de portefeuillehouder nadat in de evaluatie 2016 al werd voorgesorteerd op een verlenging voor de projectleiders in 2017.

11. Samenwerking externe partijen: hoe is de samenwerking tussen de projectorganisatie en de verschillende partijen (o.a. marktkooplui, kermisexploitanten, winkeliers, kraamverhuurders, lokale horeca, organisatoren van deelevenementen) verlopen?

De samenwerking tussen de projectleiders en de ambtelijke organisatie is te beperkt van de grond gekomen. De opdracht voor de projectleiders was verbinding maken en coachen, maar zij hebben zich vooral zelf op de uitvoering gericht.

Binnen de stuurgroep komen de organisatoren van de diverse deelevenementen bij elkaar, vanuit de gemeente zijn daar altijd bij aanwezig de portefeuillehouder evenementen en de projectleiders. De stuurgroep is een aantal jaren geleden opgericht juist om de samenwerking te bevorderen. De stuurgroep is echter verworden tot een operationeel afstemmingsoverleg. Partijen zijn om deze reden niet altijd vertegenwoordigd in dit overleg en herkennen zich regelmatig niet in de gemaakte gespreksverslagen.

De samenwerking tussen de projectleiders en de externe partijen was beperkt en niet voldoende constructief. Projectleiders richtten zich op een verzakelijking (ic: meer inkomsten door meer kosten door te berekenen en door andere inrichting en vernieuwing). Dit te samen met het feit dat veel zaken op het allerlaatste moment ad hoc nog moesten worden geregeld, maakten dat de communicatie stroef verliep en resulteerde in een beperkte motivatie om de projectleiders te helpen toen het op de markt en de kermis mis dreigde te gaan.

Het draaiboek, wat een uitwerking van gemeenschappelijke afspraken tussen diverse partijen zou moeten zijn, heeft die status nooit bereikt.

12. Hoe zijn deze partijen betrokken en op welke wijze is gecommuniceerd?

Zie antwoord op vraag 11

13. Welke afspraken zijn gemaakt met en/of toezeggingen zijn gedaan?

Er zijn toezeggingen gedaan aan twee kermisexploitanten dat zij tijdens de Koeiemart 2018 op de kermis een plek krijgen.

Ten aanzien van de marktindeling hebben de projectleiders een toezegging gedaan aan de viskraam dat deze tijdens de Koeiemart 2018 op zijn "gebruikelijke" plek mag staan.

14. Zijn de afspraken wederzijds nagekomen en is hierop gecontroleerd?

Door de onjuiste indeling en schaalgrootte van het kermisterrein op de tekening hebben de projectleiders op het laatste moment noodgedwongen moeten improviseren. Hierdoor zijn kermisattracties weggebleven, verhuisd naar buiten het kermis terrein en naar de markt op het kerkplein. Deze laatste beweging veroorzaakte weer een domino effect op de marktindeling omdat hierdoor andere kramen op een andere dan toegezegde plaats kwamen te staan (bv de viskraam).

Een aantal kraamhouders heeft een bedrijfsbusje achter de stand nodig voor de handel (bv koelauto's ten behoeve van food, paskamers etc). Bij de inrichting van de marktkramen is hier onvoldoende rekening mee gehouden, waardoor in sommige gevallen busjes achter de kramen de toegang tot de winkels en woningen blokkeerden. Dit effect werd nog versterkt doordat op de markt al snel duidelijk was dat er niet zou worden gehandhaafd op busjes/ auto's achter de kramen. Er zijn hierover veel klachten van winkeliers en bewoners ontvangen. Uiteindelijk is er een beperkt aantal claims door de gemeente ontvangen.

Deze zijn door de projectleiders met hulp van de ambtenaren adequaat opgepakt en inmiddels allemaal afgehandeld (en ook verwerkt in het financieel overzicht).

15. Nazorg: zijn er na de Koeiemart claims ingediend door bedrijven die zich gedupeerd voelen? Zo ja, welke zijn dat en waarop zijn deze gebaseerd? Zijn er ook toezeggingen gedaan?

Bij de kermis heeft de gemeente in totaal een bedrag van ca €14.000 terugbetaald aan de kermisexploitanten. De netto opbrengst van de inschrijfgelden, dus na aftrek van deze terugbetaling, bedraagt ca € 49.000 en ligt daarmee in lijn met 2016.

De marktindeling, inclusief de geparkeerde busjes achter vele kramen, heeft geleid tot veel klachten maar uiteindelijk een beperkt aantal claims van winkeliers en bewoners.

Na aftrek van de uitbetaalde claims bedragen de netto marktelden in 2017 € 32.200 (2016: € 30.600).

Voor zover bij ons bekend hebben de projectleiders namens de gemeente aan twee kermisexploitanten een toezegging gedaan voor een plaats op de kermis 2018 en op de markt een toezegging aan de viskraam.

16. Hoe verliep de geldstroom en wie autoriseert de facturen?

De standaardregel is dat kermisexploitanten en markthandelaren vooraf per bank betalen. Het merendeel doet dat ook. De beleidsambtenaar heeft samen met de vervangend projectleider de nog niet betaalde inschrijfgelden van de kermisexploitanten geïncasseerd. De betalingen zijn per pin of cash afgerekend.

Dit jaar is een nieuwe regel ingevoerd dat alle markthandelaren op de dag van de markt bij binnenkomst in Woerden zich eerst moesten melden bij een informatiepost buiten de stad. Hierbij kreeg de markthandelaar alsnog de mogelijkheid om te betalen (per pin) als de rekening nog openstond. Bij wijze van uitzondering is er ter plekke ook contant geld aangenomen.

Ongeveer de helft van de ingeschreven markthandelaren heeft zich op deze manier eerst buiten de stad aangemeld, de andere helft is direct de stad ingereden. Om die reden is de marktmeester tijdens de Koeiemart alsnog langs de kramen gegaan om geld te incasseren (de afspraak is dat er een BOA meeloopt). Dit gebeurt op basis van de lijst openstaande posten en betaling geschiedt bij voorkeur per pin.

Dit proces geldt ook voor de zgn "meelopers" (handelaren die zich niet vooraf hebben ingeschreven en de nog lege kramen mogen huren). De meelopers worden gedurende de dag door de marktmeester ter plekke bezocht en kunnen dan afrekenen. Door de ondercapaciteit, onervarenheid en het gebrek aan overzicht, hebben niet alle kraamhandelaren betaald.

Alle inkomende facturen die betrekking hebben op de Koeiemart worden door zowel de projectleiders als de verantwoordelijke ambtenaren goedgekeurd. De gecrediteerde inschrijfgelden worden door de gemeente uitsluitend via de bank uitbetaald.

7.2 Veiligheid

In hoeverre was de veiligheid rond de Koeiemart, in het bijzonder de warenmarkt en de kermis, voldoende geborgd? Dit leidt tot de volgende deelvragen:

1. Hoe is het traject van de vergunningverlening verlopen?

Het traject is, ondanks diverse pogingen om het in goede banen te leiden, veel te laat ingezet en heeft geleid tot veel frustratie bij zowel de afdeling vergunningen, de schrijver van het veiligheidsplan, de politie en de VRU.

De vergunning is uiteindelijk op 29 augustus ingediend en op 18 oktober verleend.

2. In hoeverre is gehandeld conform de vergunning?

Er is op meerdere plekken afgeweken van de vergunningen, zowel qua tekeningen als qua gestelde voorwaarden.

3. Waren er afwijkingen en hoe is hiermee omgegaan?

De VRU adviseert bij aanvraag de gemeente. Bij een evenement is er nauwe samenwerking tussen politie, gemeente, VRU en organisatie. De VRU kan, wanneer de veiligheid in het geding is en er bloedspoed is, zonder overleg zelfstandig optreden. Een en ander is zeer afhankelijk van de grootte van het evenement en de implicaties van de beslissing.

De VRU medewerker heeft op dinsdag in het 16u overleg melding gemaakt van knelpunten op het kermisterrein en de markt. In het calamiteitenoverleg op woensdag is melding gemaakt van brandgevaarlijke situaties rondom de vele bakkransen bij de kerk en het kaasmuseum.

De meldingen waren dus bij de projectleiders en de verantwoordelijke ambtenaren bekend. De medewerker van de VRU heeft naar aanleiding van deze constatering opgeschaald en de Officier van Dienst (OvD) op dinsdagmiddag geïnformeerd dat er een mogelijke risicovolle situatie ontstond en of een tweede brandweerwagen beschikbaar kon zijn in de 1^e ring. De OvD heeft de inzet hierop aangepast.

De portefeuillehouder evenementen heeft op 25 oktober tijdens het 8.30 uur overleg aan de VRU expliciet gevraagd of er direct moest worden gehandhaafd op basis van zijn risico inschatting. Handhaving had kunnen betekenen dat de bakkransen direct met hun activiteiten hadden moeten stoppen. Op het moment dat de markt open is voor publiek, kunnen er immers geen kransen meer verplaatst worden of busjes van het terrein worden gestuurd. De VRU medewerker heeft echter expliciet aangegeven dat handhaving niet nodig was en hij heeft ook geen initiatief genomen om als VRU de handhaving zelf ter hand te nemen. De burgemeester was bij dit 8.30 uur overleg niet aanwezig.

Uiteindelijk is de burgemeester verantwoordelijk voor de handhaving op de veiligheid maar er zijn bij hem geen signalen binnen gekomen over de brandgevaarlijke situatie.

4. Hoe is met de uitvoering van het veiligheidsplan en de veiligheidsvoorschriften die zijn voortgekomen uit de vergunning, in de praktijk omgegaan?

Het veiligheidsplan bestaat uit drie plannen over drie evenementen. Alle zijn als zeer goed beoordeeld zowel qua volledigheid als qua inhoudelijkheid. Ten aanzien van de naleving; er waren meerdere afwijkingen. Deze zijn gesignaleerd en besproken met de politie en de VRU. Er is grote zorg uitgesproken, maar er heeft geen advies gelegen om te handhaven.

5. Hoe is hierover gerapporteerd?

Er is een controle van de vergunning geweest op dinsdagmiddag. De constatering zijn opgeschreven en voor zover mogelijk direct opgepakt. Op woensdag zijn bespreekmomenten geweest waarbij de projectleiders bij de eerste bespreking om 8.30 uur ontbraken omdat zij "brandjes aan het blussen waren".

Bij de tweede bespreking om 12.30 uur is veel kritiek op de organisatie, inrichting en veiligheid geuit door alle aanwezigen (aanwezig onder meer de portefeuillehouder evenementen, verantwoordelijke ambtenaren en VRU). De burgemeester en ambtelijk directieleden sloten aan het eind van dit overleg aan en hoorde van de projectleider de samenvatting : "er gaat een aantal zaken niet helemaal goed, daar gaan we nog naar kijken en we gaan er verder een mooie dag van maken". Niemand van de aanwezigen heeft toen een aanvulling geleverd op deze samenvatting van de projectleider.

Pas daags na het evenementen is de controlelijst brandveiligheid door de VRU opgemaakt.

8. Aanbevelingen en nawoord

8.1 Aanbevelingen

Op basis van de evaluatie zijn dit de 50 als belangrijkste aangemerkte aanbevelingen voor 2018:

Algemeen

1. Denk als eigenaar en opdrachtgever na over een duidelijke visie op de Koeiemart.
2. Formaliseer een projectstructuur waarin B&W als eigenaar van de Koeiemart een jaarlijkse projectopdracht meegeeft aan de portefeuillehouder evenementen als basis voor de stuurgroep van stakeholders.
 - Laat de stuurgroep sturen op hoofddoelstellingen en gemeenschappelijk belang.
 - Creëer een formele projectorganisatie als opdrachtnemer onder leiding van de projectmanager (intern of extern) die deze opdracht uitvoert en die rapporteert aan de stuurgroep.
 - Formaliseer de rapportagelijnen en bevestig afspraken schriftelijk.
 - Maak een realistische planning en voer deze uit.
 - Formaliseer het draaiboek (vaststelling door de stuurgroep) en maak het dragend voor de uitvoering.
3. Creëer verbinding: samen doen, luisteren, gebruik maken van aanwezige kennis en ervaring met respect voor ieders belang.
4. Borg dat evaluaties, inclusief de aandachtspunten vanuit handhaving, vastgesteld worden en onderdeel uitmaken van de checklist van het daarop volgende jaar.
5. Maak gebruik van bestaande (externe) expertise en borg de kennis.
6. Zorg dat kennis verdeeld wordt over meerdere personen, zodat voorzien is in fall back scenario's bij uitval (ziekte, uit dienst of anderszins).
7. Zet medewerkers in op hun expertise (voorbeeld hoofd BOA's niet als wijkopzichter bij de marktindeling zoals in 2017).
8. Schakel over van informele, veelal mondelinge communicatie naar formele schriftelijke communicatie als het gaat om bevestiging van afspraken, toezeggingen, opdrachten en contracten.

ACW

9. Houd vast aan een door de gemeente beschikbaar gestelde tent voor de Koeiemart en houd de inrichting van de tent zoals afgelopen editie (dus passend bij een Koeiemart).
10. Indien de tent multifunctioneel wordt ingezet is het van belang dat alle partijen de tent schoon opleveren voor de volgende gebruiker.
11. Houd in de gemeentelijke begroting rekening met meer geld voor de ACW vanwege de extra activiteiten voortkomend uit de stichting Immaterieel Cultureel Erfgoed (in oprichting).

Bereikbaarheid

12. Stem alle verkeersbewegingen op voorhand af. Houd daarbij ook rekening met geplande onderhoudswerkzaamheden aan wegen (openliggende rotonde in 2017).
13. Zorg dat de calamiteitsdiensten zonder (verkeerstechnische) problemen de binnenstad kunnen bereiken.

Financiën

14. Maak de werkelijk bestede tijd van de ambtelijke inzet inzichtelijk.
15. Zoek aanvullende dekking voor het groter dan nu te verwachten tekort over 2018 (zie ook aanbeveling 11).

16. Accepteer niet dat er cash afgerekend moet worden en dat, mochten er toch nog last minute betalingen zijn, deze uitsluitend via een pintransactie kunnen worden afgerekend.
17. Zorg dat er bij financiële transacties op locatie altijd twee ambtenaren aanwezig zijn (4-ogen principe)

Kermis

18. Besteed de organisatie van de kermis weer uit aan een externe partij. De gemeente is er niet op ingericht om dit in eigen beheer te doen.
19. Zorg dat de inrichtingstekening vroegtijdig (3-4 weken van te voren) definitief is en bij alle partijen bekend.
20. Limiteer het aantal attracties en investeer in diversiteit. Dit is in het belang van de bezoekers en van de gemeente (hogere inschrijvingsgeldten bij afwezigheid van concurrentie).
21. Zorg voor gemeentelijk toezicht bij op- en afbouw van de kermisattracties.
22. Stel het kermisveld en het terrein voor de salonwagens eerder open zodat de exploitanten meer tijd krijgen voor opbouw.
23. Behoud de open inrichting richting de Kiremko Nacht van Woerden.

Vergunningen

24. Maak gebruik van de mogelijkheid tot ondersteuning door de vergunningverleners.
25. Bespreek en leg (niet direct gevaar opleverende) afwijkingen vast, zodat er het daarop volgende jaar daadwerkelijk op gehandhaafd kan worden.
26. Maak een modulair boekwerk met alle mogelijke voorkomende veiligheidsplan onderdelen, zodat (vrijwilligers van) organisaties op eenduidige en simpele wijze hun veiligheidsplan kunnen opstellen en aanleveren.
27. Geen functievermenging maar zuivere rolverdeling tussen opstellen en handhaven van vergunningen.
28. Draag uit dat de gemeente de voorbeeldfunctie die zij heeft ten aanzien van vergunningverlening en dus handhaving bij eigen evenementen tenminste zo belangrijk vindt als bij overige evenementen.

Veiligheid

29. Organiseer een desktopoverleg (simulatie van mogelijke veiligheidsrisico's).
30. Kijk naar andere grote evenementen (jaarmarkt Alphen, koningsmarkt Utrecht, Paardenmarkt Zuidlaren).
31. Meer aandacht voor crowd management : (35.000 mensen is leuk, maar ook risicovol).
32. Huur een veiligheidsadviseur in om aan de voorkant de risico's in beeld te brengen en tijdens het evenement zelf de overview te bewaken.
33. Gebruik camerabeelden niet alleen in het kader van veiligheid, maar ook voor crowd management en zorg voor voldoende capaciteit om daarop te anticiperen.
34. Zet meer BOA's in.
35. Onderzoek de voordelen van het tot evenemententerrein benoemen van de binnenstad en het kermisterrein.
36. Maak gebruik van portofoons.
37. Houd meerdere officiële veiligheid overleggen. Tenminste dinsdag eind van de middag en woensdag om 6, 9 en 12 uur. Hierbij dienen aanwezig te zijn: vertegenwoordigers van de VRU, politie, beveiliging, projectleider en de ambtenaar openbare orde en veiligheid (die direct kan escaleren naar de portefeuillehouder openbare orde en veiligheid).

Warenmarkt

38. Stel inschrijving en plaatsing marktkramen eerst open voor winkeliers. Daarna voor de reguliere markthandelaren en tot slot voor de overige handelaren.

39. Differentieer tarieven afhankelijk van locatie en moment van inschrijving (beloon vroege inschrijving).
40. Houd bij de indeling van de kramen rekening met de noodzaak voor busjes (pashokje of voorraadaanlevering).
41. Maak marktmeester weer leidend (in plaats van lijdend) en maak gebruik van de kennis en ervaring (winkeliersvereniging en kramenbouwer).
42. Splitst de inkoop van kramen in feitelijke levering/opbouw en begeleiding/advies.
43. Zorg dat de marktindeling vroegtijdig vastgesteld en gecommuniceerd wordt.
44. Schaf afvaleilanden aan en gebruik die bij alle evenementen.
45. Zorg dat alle markthandelaren zich buiten de stad melden.
46. Automatiseer de toekenning van kramen met een Q-code, voor controle betaling, bevestigingsbrieven en toewijzing. Koppel dit aan de reeds bestaande Koeiemartapp.
47. Maak proces van toewijzing marktkramen voor meelopers om 8.30 uur duidelijk en efficiënt en borg de betaling van deze kramen (bv pasje inleveren).
48. Zorg voor voldoende ambtelijke capaciteit bij de ontvangst en begeleiding van de markthandelaren.
49. Behoud de Woerdense markt en de Kaas experience.
50. Wees een goed gastheer voor de exploitanten en doe wat je belooft.

8.2 Nawoord

De Koeiemart is een belangrijk evenement in en voor de gemeente Woerden, volgens sommigen is de Koeiemart zelfs de kroonjuweel van Woerden. Het jaar 2017 had op voorhand qua organisatie een goed jaar kunnen worden met twee projectleiders, die in 2016 hiermee al ervaring hadden opgedaan.

De Koeiemart 2017 is voor de ca 35.000 bezoekers ook een groot feest geworden. Achter de schermen is echter veel niet goed gegaan. Bij bewoners in het centrum, winkeliers, markthandelaren, kermisexploitanten, de VRU, politie en brandweer en ambtenaren was terecht kritiek op de organisatie en de veiligheid.

Projectleiders waren vooral zelf druk met de uitvoering en niet gericht op samenwerking. Hard werken, het moest allemaal anders. Met de evaluaties van vorige jaren is weinig gedaan. Besluiten stonden veelal in het teken om meer geld te kunnen ophalen. Geld leek belangrijker dan bijvoorbeeld veiligheid. De gemeente had onvoldoende regie. En de beloofde zorgvuldige en tijdige voorbereiding kwam er niet. Het was wederom improviseren met niet-gedragen keuzes op het laatste moment. De commerciële aanpak van de projectleiders ging te snel en vonden geen draagvlak. Er was een te groot verschil tussen de materiële en de immateriële belangen.

De Koeiemart 2017 was eigenlijk niet één groot evenement maar is een optelsom van vijf deel-evenementen die tegelijkertijd binnen twee dagen op dezelfde locatie worden gehouden. In de stuurgroep onder leiding van de portefeuillehouder evenementen komen de belangen van alle deelprojecten bij elkaar. Daar moet gestuurd worden op het overkoepelende belang en op visie, samenwerking, regie en afstemming. Maar dat is niet gebeurd. Het stuurgroep overleg (ofwel het "soepoverleg") is verworden tot een operationeel afstemmingsmoment, waar het vooral draait om wie welke kosten betaalt.

De organisatie rondom de kermis en warenmarkt was chaotisch. Gelukkig is er qua veiligheid niets ernstigs gebeurd. De organisaties van de Kiremko Nacht van Woerden, "Woerden bruist" en het ACW kunnen terugkijken op een uitstekend geslaagde uitvoering in 2017. Maar voor de gemeente is er veel werk aan de winkel. De Koeiemart 2017 heeft de gemeente weer meer geld gekost dan in 2016, terwijl 2016 al zoveel meer kostte dan 2015. En niet alleen meer geld, maar ook veel meer frustratie, irritatie, boosheid en uiteindelijk ook gelatenheid.

Het moet dus anders. De voorbereidingen voor de Koeiemart 2018 moeten binnenkort al worden gestart, dus tijd voor inhoudelijke veranderingen is er niet meer. Voor een goed verloop in 2018 moet geleerd worden van de aandachtspunten uit deze evaluatie en die van voorgaande jaren. Tegelijkertijd kan parallel aan de voorbereidingen voor 2018 een initiatief worden opgezet om met de stakeholders van alle deelevenementen te werken aan een gezamenlijke visie voor de Koeiemart 2019 en verder.

Naast een gezamenlijk gedragen toekomstvisie kan dit proces ook helpen als katalysator om ook voor 2018 al meer een eenheid te gaan worden.

Bijlage 1 Overzicht gesproken personen

ACW
ACW
ACW, lid stuurgroep, coördinator Koeien
Belanghebbenden
Belanghebbenden
Belanghebbenden
Bestuurder Kiremko / nacht van Woerden
Extern adviseur, last minute ingevlogen
Gemeente afdeling Handhaving, coördinator Boa's
Gemeente beleidsmedewerker, coördinator toezichthouders, handhaving
Gemeente Directeur a.i.
Gemeente marktmeester, coördinator warenmarkt / braderie
Gemeente medewerker afdeling vergunningen
Gemeente medewerker afdeling wijkonderhoud
Gemeente medewerker afdeling wijkonderhoud
Gemeente, burgemeester, opdrachtgever, portefeuillehouder veiligheid
Gemeente, medewerker vergunningen en evenementen
Gemeente, portefeuillehouder evenementen
Gemeente, sinds 1/8 Teammanager wijkonderhoud
Nacht van Woerden, lid stuurgroep, coördinator verkeersregelaars
Onderaannemer projectleider evenementen, eigenaar lokaal evenementen bureau
Politie evenementen coördinator
Projectleider organisatie en financiën extern ingehuurd via MyMarCom
Stadshart Woerden, lid stuurgroep
Standbouwers
Uniseco Externe beveiliging
Vakbond kermisexploitanten
Veiligheidsmedewerker VRU
Voormalig teammanager wijkonderhoud
Wijkagent
"Woerden Bruist", lid stuurgroep

Bijlage 2. Bronnenlijst

De volgende bronnen (relevant voor de beantwoording van de onderzoeksvragen) zijn opgevraagd en geanalyseerd door het onderzoeksteam.

- Aanvraag bij inhuurbureau ten behoeve van inhuur projectleiders
- Begroting Koeiemart 2017 Projectleiders
- Begroting 2016 gemeente Woerden
- Begroting 2017 gemeente Woerden
- Diverse stukken in de media
- Evaluatie VRU 2016 en 2017
- Evaluatie "soepoverleg"
- Evaluatie handhavingsbeleid 2016
- Evaluatie Veiligheidsoverleg
- Gespreksverslagen "Soepoverleg"
- Handhavingsbeleid 2017
- Interne e-mails inzake de Koeiemart
- Raadsinformatiebrief
- Tekeningenopstelling Kermis
- Tekening en opstelling Warenmarkt
- Gewijzigde tekeningen Kermis
- Gewijzigde tekeningen Warenmarkt
- Vergunning aanvragen Woerden bruist, gemeente Woerden, Kiremko
- Veiligheidsplannen

Bijlage 3 Profiel projectleider

In 2016 is de aanvraag uitgezet via de inhuurdesk om een projectleider in te huren. Uitgaande van het profiel waarmee geworven is zijn de volgende criteria van belang geweest:

“Als projectleider zorg je voor het organiseren van de realisatie van het jaarlijks terugkerende evenement “de Koeienmarkt”, wat dit jaar plaatsvindt op 26 oktober. De aangeboden 12 uren zijn gemiddeld: de inzetbehoefte van de projectleider gedurende de periode is wisselend. In de aanloop naar het evenement wordt een hogere inzet verwacht, in de week van “de Koeienmarkt” kan de inzet zelfs oplopen tot ruim een fulltime werkweek”.

- Je hebt te maken met de organisatie van de verschillende onderdelen van het evenement zoals de warenmarkt, de kermis en de koeienshow.
- Je stemt zaken af met stakeholders zoals de lokale horeca en neemt deel aan (bestuurlijke) overleggen met diverse externe partijen, zoals EHBO, brandweer, etc.
- Je bent alert en je signaleert (mogelijke) knel- en verbeterpunten in het vastgestelde beleid en geeft hierover advies. Je communiceert op een proactieve manier over het project, zowel in- als extern.

Jouw kwaliteiten

- Je beschikt over een HBO werk- en denkniveau
- Je hebt aantoonbare ervaring met het leiden van projecten
- Je hebt een zakelijke en professionele houding
- Je bent assertief en resultaatgericht met oog voor de omgeving en de belangen van derden
- Je hebt een gevoel voor ambtelijke en bestuurlijke verhoudingen
- Je bent een echte teamspeler die door natuurlijk overwicht groepen en personen zowel intern als extern weet te enthousiasmeren en aan zich weet te binden
- Je bent communicatief vaardig, zowel schriftelijk als mondeling
- Je bent initiatiefrijk en bezit organisatietalent.

NB: Na een selectieprocedure is de voorkeur gegeven aan twee Woerdenaren, omdat de Koeiemart een typisch Woerdens evenement is

De niet vastgelegde afspraken betroffen een inhuur _____ De facturatie verliep via _____ onder verantwoordelijkheid van de teammanager Wijkonderhoud.

De budgetbewaking verliep via de teammanager _____ De projectleiders hebben toegang gekregen tot de systemen van de gemeente Woerden met uitzondering van het financiële systeem, Corsa of andere gevoelige informatie. De projectleiders hebben wel een emailadres van de gemeente Woerden.

Bijlage 4 Raadsinformatiebrief

RAADSINFORMATIEBRIEF
17R.00151



Van : college van burgemeester en wethouders
Datum : 14 maart 2017
Portefeuillehouder(s) : wethouder Stolk
Portefeuille(s) : Evenementen
Contactpersoon : D. de Roock
Tel.nr. : 8504
E-mailadres : roock.d@woerden.nl

17R.00151



Onderwerp:
Evenement "Koeiemart" 2017

Kennisnemen van:

De stand van zaken Koeiemart 2017

Inleiding:

De Woerdense Koeiemart heeft een jarenlange traditie die teruggaat naar het jaar 1410. Daarbij werd veel verhandeld, dat tot op de dag van vandaag zorgt voor een grote aantrekkingskracht op de Woerdense inwoners en bezoekers uit omliggende gemeenten, waarbij het 'hart' van het evenement de koeien zijn.

De Koeiemart is een evenement waar een beleving wordt gecreëerd bij mensen over hoe het vroeger ging met de koeienhandel en andere ambachtelijke werkzaamheden, aangevuld met moderne zaken zoals entertainment en de kermis. Een plek waar bezoekers graag naar toe komen. Ook een moment van gezellig samen zijn met familie en vrienden en waar oude bekenden elkaar ontmoeten.

Het is de wens van het college om het evenement naar een "hoger plan" te brengen d.m.v. een professionele opzet, die zorgt voor een betere uitstraling naar de deelnemers aan de Koeiemart en de bezoekers (veelal Woerdenaren en oud-Woerdenaren), waarbij het "koeien-deel" leidend is.

Uit de evaluaties van de afgelopen jaren is onder meer naar voren gekomen dat een betere samenwerking is gewenst tussen de deelnemende partijen van de Koeiemart, zoals Het ACW, Het Stadshart, Stichting Woerden Bruist en De Nacht van Woerden.

Hieronder wordt per onderdeel een korte toelichting gegeven op de plannen van het college om het evenement naar een hoger plan te tillen.

Kernboodschap:

Algemeen

Net als in 2016 wordt ook dit jaar gezamenlijk opgetrokken met de bovengenoemde partijen om de Koeiemart tot een succes te maken. De rol van de projectleiders is daarbij vooral "verbinden" en zorgen dat alle (organisatorische) zaken op tijd zijn geregeld.

Juridisch is het echter niet mogelijk dat namens alle deelnemende partijen één evenementenvergunning wordt aangevraagd.

Dat zal ieder onderdeel zelf moeten blijven doen. De vergunning-aanvraag wordt echter wel door de projectleiders gecoördineerd. Zij zorgen ervoor dat alle vergunningen op tijd worden aangevraagd en afgehandeld. Er komt overigens wel één "Veiligheidsplan".

Warenmarkt

Inmiddels zijn de marktkooplieden geïnformeerd over de nieuwe plannen voor de Koeiemart 2017.

Dat houdt in:

- Vooraf (digitaal) aanmelden;
- spreiding aankomst van de kraam- en standhouders;
- er wordt een unieke kraam nummering verstrekt.

Hier is voor gekozen om drukte bij aankomst van de marktkooplieden in het centrum tegen te gaan.

Bij aankomst in Woerden worden de gegevens gecontroleerd en of de leges zijn betaald. Is bijvoorbeeld nog niet betaald, dan wordt men niet toegelaten tot het centrum/de warenmarkt.

Op dit moment wordt gekeken naar een geschikte locatie waar we iedereen kunnen opvangen (zonder daarbij verkeersproblemen te veroorzaken). Op de ontvangstplaats ontvangt de marktkoopman/vrouw een route en plattegrond naar zijn/haar standplaats. Bij de toegangswegen naar het centrum checkt een verkeersregelaar de papieren en stuurt de marktkoopman/vrouw door. De komende maanden wordt deze procedure verder uitgewerkt en vanaf heden kan men zich via de website reeds aanmelden voor de warenmarkt.

Nacht van Woerden

De organisatie van de Nacht van Woerden is bezig met een haalbaarheidsonderzoek om de VIP-tent (15x50 meter) op pontons in de Singel te plaatsen (tussen het Plantsoen / Exercitieveld).

Doel is om de VIP-tent 'op het water' te plaatsen zodat er meer ruimte (+ 20%) vrij komt op het Exercitieveld voor de kermis. Er kan dan een aantal extra attracties worden geplaatst. Hiervoor dient de kermis wel een kwartslag te draaien en over de lengte van het veld te staan. Het besluit over de nieuwe indeling wordt deze maand genomen en is dus afhankelijk van het haalbaarheidsonderzoek om de VIP-tent op pontons in het water te plaatsen.

Kermis

Tot en met het jaar 2013 organiseerde de gemeente Woerden zelf de kermis (als onderdeel van het evenement "Koeiemart").

Sinds 2014 is de organisatie van de kermis (onderhands) uitbesteed aan het bedrijf Buro de Kermisgids voor een periode van 3 jaar (tot en met 2016) tegen betaling van € 3.500 per jaar.

Vanaf 2017 gaat de gemeente Woerden de kermis weer zelf organiseren en in eigen beheer uitvoeren.

Daarmee krijgen we de regie over de uitvoering terug:

- We bepalen welke attracties waar komen te staan op het Exercitie veld.
- De geldstromen zijn transparant, waardoor we inzicht krijgen in de hoogte van de biedingen (pachtsommen) en de uiteindelijke opbrengsten;
- Er is een betere afstemming / samenwerking met alle betrokken partijen zoals De Nacht van Woerden, Het Stadshart, Het ACW en Stichting Woerden Bruist. Dit zal de kermis ten goede komen.

Afhankelijk van de uitslag van haalbaarheidsonderzoek om de VIP-tent 'op het water' te plaatsen tijdens de Nacht van Woerden, kan een nieuwe kermis indeling worden gemaakt, met meer attracties voor jong en oud. De kermis moet weer een familie-kermis worden voor alle Woerdenaren en bezoekers uit de regio.

Vanaf 2017 zal overigens geen vuurwerkshow meer plaatsvinden. Op basis van veiligheid- en milieuaspecten (het bereiken van klimaat-neutraal 2030), heeft het college op 20 september 2016 besloten om het vuurwerk bij de sluiting van de kermis af te schaffen.

Verkeer

Om een verkeersinfarct te voorkomen is het plan om de rijrichting van de Wilhelminaweg dinsdag en woensdag om te draaien, waardoor er te allen tijde een doorgaande weg rondom het centrum is.

Er wordt ook nog gekeken om de kramen in de Rijnstraat pas woensdagochtend te plaatsen omdat de dinsdag voor de Koeiemart een "gewone winkeldag" is.

Koeien

ACW komt deze editie met maximaal 50 koeien. Opzet en afmetingen van de keuringsarena blijven gelijk aan editie 2016. De ruime opzet is door iedereen goed bevallen. Ook het programma is nagenoeg gelijk. Start koeienshow blijft 9.00 uur, omdat daarvoor nog (te) weinig publiek is. Voor een betere spreiding van

bezoekers worden ook in de tent routingsborden geplaatst.

Streekmarkt

De streekmarkt moet weer een 'belevingsmarkt' worden van ambachtelijke producten en activiteiten. Kleinvee komt in een grotere omvang op dezelfde plaats als afgelopen jaar (achterkant bibliotheek). Dit jaar komt het "ponyrijden" in de Eendrachtstraat terug, met opstapplaatsen naast restaurant Viviamo.

Landbouw werktuigen show

Hoe de invulling van de landbouwwerktuigenshow tijdens de Koeiemart 2017 gaat worden is op dit moment nog niet duidelijk. Door minder bezoekers in de laatste jaren (mogelijke oorzaken: geen seniorenboerenontmoetingsplaats meer en verkoop via internet) is men zich intern aan het beraden over de toekomst. De locatie Haven/Emmakade blijft wel de voorkeur hebben. Begin maart is er reeds contact geweest met afgevaardigden van de landbouwwerktuigenshow en de projectleiders. Er volgt binnenkort weer een overleg. Mogelijk wordt in de toekomst meer de focus gelegd op "vermaak voor kinderen met allerlei boerenactiviteiten".

Stadshart

Stadshart wil dit jaar proberen een themamiddag/avond rondom de Koeiemart te organiseren. Enkele ideeën zijn, snertproeven bij verschillende horeca gelegenheden, snertwedstrijd (snertkoning van Woerden) en verschillende Koeiemart-spellen.

Om een verbinding tussen de activiteiten van De Nacht van Woerden, Het Stadshart Woerden en Woerden Bruist te realiseren is het idee geopperd om Food-trucks te plaatsen ter hoogte van Het Kasteel om bezoekers ook rond etenstijd in het centrum te behouden. Dat kan ervoor zorgen dat meer bezoekers bij de wielerronde en de kermis "blijven hangen" en mogelijk daarna naar het Kerkplein gaan waar het feest van Woerden Bruist begint.

Financiën:

N.v.t.

Vervolg:

N.v.t.

Bijlagen:

Geen

De secretaris



drs. M.H.J. van Kruijsbergen MBA

De burgemeester



V.J.H. Molkenboer